

Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru, místo a úkoly v sestavě hasičských jednotek.

Martina Hyklová

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina Hyklová**
Osobní číslo: **L16280**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Záchranný útvar hasičského záchranného sboru, místo a úkoly v sestavě hasičských jednotek**

Zásady pro vypracování:

1. Na základě dostupných zdrojů zpracujte teoretickou část dané problematiky.
2. Proveďte analýzu problematiky zapojení vybrané požární jednotky v sestavě hasičských jednotek.
3. Na základě provedené analýzy navrhnete případné změny a opatření ke zlepšení aktuálního stavu dané problematiky.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] **Krizové zákony: krizový zákon, integrovaný záchranný systém, hospodářská opatření pro krizové stavy, obnova území ; Hasičský záchranný sbor ; Požární ochrana : zákony, nařízení vlády, vyhlášky : redakční uzávěrka .. Ostrava: Sagit, 2007-. ÚZ.**

[2] **VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.**

[3] **KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. Integrovaný záchranný systém. 3., aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2008. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-86795-59-1.**

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ivan Princ

Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2018

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2019

V Uherském Hradišti dne 30. listopadu 2018

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15. 5. 2019

Jméno a příjmení studenta: Martina Hyklová

.....
podpis studenta

*** naskenované Prohlášení str. 2**

ABSTRAKT

Bakalářská práce vychází z historických zdrojů 15. žzb Bechyně a velitelství pozemních sil ČR-VPoS, armády ČR a historických dokumentů záchranného a hasičského záchranného praporu. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části práce je pozornost zaměřena na základní pojmy týkající se ochrany obyvatelstva, jejím uplatněním v současné době a historii dané jednotky pod velením AČR a MV. Dále je v práci uvedený Integrovaný záchranný systém jako nástroj ochrany obyvatelstva. Praktická část je zaměřena na zlepšení pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací po vzniku mimořádné události a dále na jednotlivé příklady mimořádných událostí a jejich opatření.

Klíčová slova: Hasičský záchranný útvar, Integrovaný záchranný systém, ochrana obyvatelstva

ABSTRACT

The bachelor thesis is based on the historical sources of 15 Bechyně bays and the land forces headquarters of the CR-VPoS, the Army of the Czech Republic and historical documents of the rescue and fire rescue battalion. The thesis is divided into theoretical and practical part. In the theoretical part of the thesis, attention is focused on the basic concepts related to the protection of the population, its application in the present time and the history of the unit under the command of the ACR and MV. Furthermore, the thesis introduces the Integrated Rescue System as a tool for population protection. The practical part is focused on improving assistance in rescue and liquidation work after the occurrence of an extraordinary event and on individual examples of emergencies and their actions.

Keywords: Fire Rescue Service, Integrated Rescue System, Population Protection

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce Ing. Ivanovi Princovi za odborné vedení a konzultace, rady a vedení při zpracování bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat Ing. Jiřímu Kochovi a plk. Ing. Davidu Karešovi zástupci velitele HZS Hlučín za odbornou a profesionální pomoc a poskytnutí interních materiálů a důležitých odborných materiálů, ze kterých jsem mohla čerpat.

Ráda bych poděkovala samozřejmě i svojí rodině za podporu a pomoc během studia.

Motto:

„Vzdělání je schopnost porozumět druhým. “

Johann Wolfgang von Goethe

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1.1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	11
1.1.1 Ochrana obyvatelstva	13
2 ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HZS ČR.....	18
2.1 ZÁKLADNÍ POJMY	18
3 VZNIK A HISTORIE PROFESIONÁLNÍCH HASIČSKÝCH SBORŮ NA ÚZEMÍ ČESKÝCH ZEMÍ	20
3.1 HISTORIE	20
4 CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY.....	26
4.1 HLAVNÍ CÍL	26
4.2 POUŽITÉ METODY	26
4.3 OMEZENÍ PRÁCE	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
5 SÍLY A PROSTŘEDKY HZS	28
6 ZÚ HZS ČR, HISTORIE, PŮSOBNOST A STRUKTURA.....	32
7 HLAVNÍ ÚKOLY A ZAMĚŘENÍ ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU	34
8 ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HLUČÍN.....	36
8.1 TAKTICKO-STRATEGICKÉ MOŽNOSTI NAsAZENÍ ZÚ HZS ČR PŘI ŽIVELNÍCH POHROMÁCH	40
8.1.1 Povodně a zátopy	40
8.1.2 Sesuvy půdy, zavalení silnic, železnic a domů	44
8.1.3 Sněhová kalamita	45
8.1.4 Rozsáhlé lesní požáry.....	48
8.1.5 Větrné bouře, orkány, vichřice.....	50
8.1.6 Přerušování vedení elektrické sítě „Black out“	51
8.2 DALŠÍ ČINNOSTI NAsAZENÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH SPOJENÉ S ŽIVELNÍ POHROMOU	52
8.2.1 Průmyslové havárie	52
8.2.2 Dekontaminace osob	53
8.2.3 Dekontaminace techniky	54
8.2.4 Nouzové zásobování obyvatelstva	55
8.2.5 Logistické zabezpečení jednotek ZÚ HZS ČR	56
9 ANALÝZA MŮ SPOJENÝCH S ŽIVELNÝMI POHROMAMI.....	58
ZÁVĚR	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	67
SEZNAM OBRÁZKŮ	68
SEZNAM TABULEK.....	69
SEZNAM GRAFŮ	70
SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

Život člověka provází řada pozitivních, ale také negativních událostí. Mezi negativní události lze zařadit mimořádné události, které ohrožují život a zdraví lidí, zvířat, ničí majetek a životní prostředí. Na likvidaci těchto mimořádných událostí se podílejí zejména osoby, které se nazývají záchranáři – hasiči. V České republice rozeznáváme profesionální a dobrovolné hasiče. Profesionální hasiči se sdružují v hasičských záchranných sborech krajů a podniků a dobrovolní hasiči ve sborech dobrovolných hasičů obcí a podniků.

Příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky představují jednu ze základních složek integrovaného záchranného systému. Jejich posláním je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat pomoc při mimořádných událostech. Povolání profesionálního hasiče je považováno za značně rizikové. Tato rizikovost není dána pouze zvýšenou pravděpodobností poškození zdraví následkem úrazu nebo intoxikací zplodinami hoření, ale také působením nepříznivých faktorů a fyzickou a psychickou náročností tohoto povolání. Kromě požárů zasahují hasiči i při dopravních nehodách nebo úniku nebezpečných látek, ekologických havárií, povodních, jiných živelných pohromách. Jsou součástí technické pomoci při mimořádných událostech, jako je například ochrana obyvatelstva při evakuaci a náhradním ubytování. Hasiči se věnují i prevenci jako je požární ochrana staveb. V rámci preventivně výchovné činnosti spolupracují s Ministerstvem školství, kde se podílí na zvyšování povědomí o ochraně obyvatelstva při mimořádných událostech. Specifickou složkou hasičů bývají hasiči v uhelných dolech jejich náplní, je prevence a likvidace záparů, nebo likvidace požárů, které vznikly samovznícením uhlí.

Pokud bychom to shrnuli tak hasiči jsou neodmyslitelnou součástí našeho života nejenom u požárů. Vděčíme jim za životy lidí, zvířat a ochranu majetku. Jestli se jedná živelní pohromy způsobené přírodou, nehody způsobené lidským faktorem nebo zvěří u každé problémové situace se setkáváme s hasiči.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém vymezuje zákon č. 239/2000 Sb. Jeho základy však byly položeny již v roce 1993. Integrovaný záchranný systém vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod, atd.). Vždy, když bylo nutné spolupracovat při řešení větší události, vždy byl zájem spolupracovat a využívat to, s kým se spolupracuje, pro dosažení rychlé a účinné záchrany nebo likvidace mimořádné události. Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládaly a zakládají nutnost určité koordinace postupů.

Integrovaný záchranný systém (IZS) je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel.“

Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor České republiky.
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.
- Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby.
- Policie České republiky.

Ostatní složky IZS:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil.
- Obecní policie.
- Orgány ochrany veřejného zdraví.
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby.
- Zařízení civilní ochrany.
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému. V praxi to mj. znamená, že pokud zasahuje více složek IZS, na místě většinou velí příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který řídí součinnost složek a koordinuje záchranné a likvidační práce. Operační a informační středisko IZS (je jím operační a informační středisko HZS ČR) povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách. Na strategické úrovni je pak integrovaný záchranný systém koordinován krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra.

Dle zákona o integrovaném záchranném systému velitel zásahu má při provádění záchranných a likvidačních prací rozsáhlé pravomoci. Může mj. zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu, nařídit evakuaci osob nebo stanovit jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. Velitel zásahu je rovněž ze zákona oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. Firmy a občané mají ze zákona povinnost tuto žádost o pomoc při řešení mimořádné události vyslyšet.

Práva a povinnosti právnických, podnikajících fyzických osob a fyzických osob při mimořádných událostech stanoví Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v §§ 23-25. [1]

Působnost Hasičského záchranného sboru ČR, jeho úkoly i kompetence v oblasti požární ochrany, krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému upravují zákony, které Parlament České republiky projednal a schválil v červenci 2000 s účinností od 1. ledna 2001.

Jedná se o:

- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

1.1.1 Ochrana obyvatelstva

V zákoně č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů je ochrana obyvatelstva definována v § 2 písm. e:) „Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a dalších opatření k zabezpečení ochrany jejich života, zdraví a majetku.“ [26]

Ochrana obyvatelstva je zaměřena proti mimořádným událostem nevojenského i vojenského charakteru. Jejím hlavním úkolem je ochrana života, zdraví, majetku a životního prostředí. V nevojenské oblasti se používá pojem civilní nouzové plánování, který zahrnuje ochranu obyvatelstva a správní hospodářské funkce státu.[7, 23]

Rozlišujeme tři druhy událostí – **každodenní události, katastrofy a nouzové situace a ozbrojené konflikty**. [8]

1. **Každodenní události** jsou charakteristické nízkým počtem zdravotnických a nenávratných ztrát, s malými hmotnými škodami a s minimálním dopadem na infrastrukturu společnosti a životní prostředí. Činnosti spojené s každodenními událostmi můžeme nazvat zábrannou škod. Pro tyto činnosti jsou určeny záchranné prvoplánové složky integrovaného záchranného systému a směřují a jejich úkolem je záchrana osob a majetku.
2. **Katastrofy a nouzové situace** jsou charakteristické přírodními a technologickými katastrofami s velkým počtem zdravotnických a nenávratných ztrát, s velkými hmotnými škodami, s masivním narušením infrastruktury společnosti, života obyvatel a životního prostředí. Okruh činnosti při katastrofách a nouzových situacích se nazývá ochrana proti katastrofám. Jedná o varování a vyrozumění, zásady chování, budování ochranné infrastruktury, sebeobranu, ochranu zdraví, vzájemnou pomoc a ochranu kulturních hodnot.
3. **Ozbrojené konflikty** dělíme na vnitrostátní (občanská, etnická nebo jiná válka), váleční střetnutí mezi dvěma suverénními státy nebo na koaliční válku mezi dvěma vojenskými uskupeními suverénních států. Činnosti při těchto konfliktech nazýváme civilní ochrannou. Při ozbrojeném konfliktu jsou činnosti vymezeny Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z roku 1949.

Základní opatření k ochraně obyvatelstva.

Mezi základní technická a organizační opatření ochrany obyvatelstva patří:

- Varování a vyrozumění
- Evakuace.
- Ukrytí.
- Individuální ochrana.

Varování a vyrozumění:

„Je souhrnem organizačních a technických opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku. Zahrnuje zejména varovný signál, po jehož provedení je neprodleně obyvatelstvu poskytnuta prvotní informace.“ [10, 27]

Varování obyvatelstva je velmi důležité, protože pokud budou obyvatelé v ohrožených místech včas a dostatečně varováni před mimořádnou událostí budou moci přijmout opatření pro záchranu života, zdraví a majetku.

„je souhrnem organizačních a technických opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události a krizové situaci určeným orgánům státní správy, samosprávy, právníkům a fyzickým osobám podle havarijních nebo krizových plánů.“ [10, 27]

Účelem vyrozumění je, co nejrychleji kontaktovat určené organizace a osoby o mimořádné události.

V současné době je pro zabezpečení varování a vyrozumění na území ČR budován a provozován „Jednotný systém varování a vyrozumění“. Vyhláška č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva v příloze č. 2 rozlišuje 3 druhy varovných signálů. Varovná informace může být akustického (zvukového), verbálního (mluveného) či optického (obrazového) charakteru. [11, 12]

- elektromechanické sirény, elektrotechnické sirény a místní informační systémy s vlastnostmi elektronických sirén,
- obecní a objektové rozhlasové a informační kanály kabelových televizí,
- mobilní rozhlašovací prostředky,

- megafony a mobilní sirény,
- osobní vyhlášení (např. hlídkami policie),
- rozhlas a televize (veřejnoprávní i soukromé),
- další technologie.

K vyrozumění lze využít širokého spektra komunikačních prostředků [11]:

- Telefonní spojení,
- rádiové spojení v sítích složek IZS,
- osobních svolávacích přijímačů,
- sirény pro svolání jednotek požární ochrany,
- další systémy a prostředky.

Všeobecná výstraha má kolísavý tón a délka signálu je 140 vteřin. Vyhláší se v případě, kdy může dojít nebo došlo k ohrožení životů a zdraví obyvatel v důsledku mimořádných událostí. Lze použít dle potřeby místně, na území kraje nebo i na území celého státu. [13]

Požární poplach je charakteristický přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty. Používá se k vyrozumění jednotek požární ochrany. [13]

Zkušební tón slouží k ověření provozuschopnosti systému varování a vyrozumění a provádí se zpravidla každou první středu v měsíci ve 12 hodin. Jedná se o nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin. [13]

Evakuace:

„Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálů k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí.“ [12]

Evakuační opatření se realizují v době, kdy mimořádná událost hrozí nebo je v počáteční fázi. Evakuace se dělí na samovolnou, kdy obyvatelstvo jedná dle vlastního uvážení a na řízenou, která je ovlivněná zodpovědnými orgány. [11]

Evakuace může být řízena operativně nebo dle plánů. Dle Vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru se zpracovává. Požární evakuační plán, který upravuje postup při evakuaci osob, zvířat a materiálu z objektů zasažených nebo ohrožených požárem. [28]

Další plány, podle kterých může být evakuace řízena, jsou dle vyhlášky č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, havarijní plán kraje a vnější havarijní plán. Havarijní plán kraje se zpracovává pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu. Vnější havarijní plán se zpracovává pro jaderné zařízení nebo pracoviště IV. Kategorie podle § 27 a pro objekty a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými chemickými látkami a přípravky podle zvláštního právního předpisu. [29]

Ukrytí:

Při mimořádných událostech s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami a účinky pronikavé radiace se dle Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 doporučuje využít přirozených ochranných vlastností staveb s doporučením úprav zamezujících proniknutí nebezpečných látek a radiace. [14, 22]

Rozlišují se dva druhy úkrytů:

- stálé úkryty,
- improvizované úkryty.

Stálé úkryty se využívají k ochraně obyvatelstva před účinky zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu. Tyto úkryty nelze využít při mimořádných událostech a krizových situacích nevojenského charakteru z důvodu jejich nerovnoměrného rozmístění a doby potřebné k jejich zhotovení.

Improvizované úkryty se budují k ochraně obyvatelstva před účinky zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu v místech, kde nelze k ochraně obyvatelstva využít stálých úkrytů.

Individuální ochrana:

Podle vyhlášky č. 380/2002 Sb. se k individuální ochraně obyvatelstva před účinky nebezpečných škodlivin při mimořádných událostech využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla. Jedná se o jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí. [12, 25]

K bezprostřední ochraně před toxickými účinky nebezpečných látek se lze chránit improvizovanými prostředky pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla.

Základním principem improvizované ochrany je využití vhodných oděvních součástí, které jsou k dispozici v každé domácnosti a pomocí kterých je možné chránit jak dýchací cesty, tak celý povrch těla.

Prostředky individuální ochrany byly před rokem 1990 zajištěny téměř pro 100 % obyvatel, v současné době tomu tak není.

2 ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HZS ČR

2.1 Základní pojmy

Zde uvádím stručný přehled pojmů týkající záchranného útvaru v souvislosti se vznikem mimořádných událostí:

Mimořádná událost (dále „MU“) – je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací [2].

Záchranné práce – jsou činnosti, které při zásahu složek integrovaného záchranného systému, po oznámení vzniku nebo neodvratně se blížící mimořádné události je nutné provést v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému nebo v místě předpokládaných účinků mimořádné události bezprostředně a nejpozději v okamžiku, kdy je to možné s ohledem na zdraví a životy zasahujících osob. Za záchranné práce se považují i činnosti, které umožňují vytvoření přiměřených bezpečnostních podmínek pro ochranu zasahujících osob. [3].

Nebezpečí – je zdroj potencionálního poškození nebo situace s potenciální možností poškození nebo újmy [4].

Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) – je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných likvidačních prací [2].

Likvidačními pracemi – jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí. Jsou to činnosti, které je nutno vykonat bez zbytečného odkladu tak, aby složky integrovaného záchranného systému mohly opustit místo zásahu a ukončit zásah, nebo předat místo zásahu k dalšímu užívání, případně k provedení obnovovacích prací a ukončit zásah. [2].

Havárie – je mimořádná událost, respektive člověkem zapříčiněná nehoda či katastrofa, jež vedla ke zničení nebo poškození nějakého stroje, důležitého přístroje, budovy, technologického celku, lidského zdraví či života, k rozsáhlým ekologickým nebo hospodářským škodám [3].

Místo zásahu – je místo nasazení složek IZS při záchranných a likvidačních prací a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události [3].

Plánování – je to proces zahrnující stanovení cílů, prostředků a způsobů dosažení cílů ve stanoveném čase. Plnění úkolů, školení, obsluh řidičů, centralistů dle zákonů 1x ročně. Plní se v první čtvrtině roku. Dále se provádí BOZP všeobecné a odborné, zdravotní příprava, přezkoušení tělesné zdatnosti osádek. Provádění kontroly a zkoušek tlakových nádob, dýchacích přístrojů. Vizuální a technická kontrola hadic a všech technických prostředků. V rámci plánování se provádí kontrola techniky přístrojů týdně, měsíčně a v období letním a zimním.

Hrozba – je míra výskytu útoků. Je to pravděpodobnost, že nastane, nebo může nastat událost nebo soubor událostí, které se liší od předpokládaných stavů. Je vymezena schopnosti a úmyslem útočníka nebo přírodním charakterem [9].

3 VZNIK A HISTORIE PROFESIONÁLNÍCH HASIČSKÝCH SBORŮ NA ÚZEMÍ ČESKÝCH ZEMÍ

Hasičský záchranný sbor České Republiky (dále jen „HZS ČR“), byl zřízen Zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru jako organizační složka státu, a jeho základním úkolem je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před požáry a poskytovat pomoc při mimořádných událostech.[9]

3.1 Historie

První písemný doklad na našem území o organizovanosti likvidace požárů a jejich předcházení pochází ze 14. století. Občané měli předepsáno, jak mají zacházet s ohněm, aby nedocházelo k požárům. [15]

V 17. století vznikl v Novém Městě pražském první požární řád, který vymezil místa, na kterých musela stát požární technika. Touto technikou byly vozy s žebříky a háky a malé či velké stříkačky. [15]

První profesionální sbor byl založen 23. března 1853 v Praze. Tehdy se magistrát města rozhodl zaměstnat pracovníky pro úklid pražských ulic. V měsíci srpnu rozšířil magistrát města pracovní povinnosti těchto pracovníků na hašení požárů a výcvik s požární technikou. O něco později vznikaly profesionální hasičské sbory i v dalších městech. [15]

Dne 25. května 1876 vznikl první právní předpis, který upravoval podrobnosti v oblasti prevence proti požárům, organizaci a pravomoci při zásahu a trestní postih za skutky pro oheň nebezpečné. Tento právní předpis se nazýval Řád policie v příčině ohně v království Českém. Na tento právní předpis později volně navázal stávající zákon o požární ochraně z roku 1985. [15]

Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky funguje na základě právní úpravy, konkrétně Zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru ČR. Právní úprava nabyla účinnosti

1. ledna 2001, a komplexně upravuje jeho působnost, organizaci, základní pojmy a postavení v rámci veřejného sektoru ČR a integrovaného záchranného systému. [16]

Rovněž služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů ČR je upraven konkrétním zákonem o pracovně právních vztazích, zahrnující úpravu služebního poměru příslušníků hasičských a policejních sborů ČR.

HZS ČR funguje na základě propojení s hlavním úřadem civilní ochrany, který příslušníkům HZS udává široký rozsah povinností spojených s civilní ochranou. Systém funguje obdobně jako v některých státech Evropy. HZS vymezuje své hlavní poslání jako ochranu životů, zdraví a majetku obyvatel s cílem poskytovat jim efektivní pomoc při řešení mimořádných událostí (přírodní katastrofy, průmyslové havárie, teroristické útoky). Příslušníci HZS disponují primárním rozhodovacím právem v rámci realizace záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech. Mimořádná událost společně se záchrannými likvidačními pracemi představují základní pojmy činnosti integrovaného záchranného systému zahrnující spolupráci Hasičského záchranného sboru, Policie ČR a záchranné služby ČR:

- **mimořádná událost** - škodlivé působení sil a jevů v důsledku lidských aktivit a činností, havárií a přírodních katastrof, ohrožujících životy, zdraví, majetek či životní prostředí. Jednotlivé situace jsou charakteristické nutností provedení záchranných a likvidačních prací za účelem jejich řešení,
- **záchranné práce** – aktivity vedoucí k eliminaci či omezení bezprostředního působení rizik v důsledku vzniku mimořádných událostí. Situace jsou charakteristické ohrožením života, zdraví, majetku či životního prostředí,
- **likvidační práce** – činnosti vedoucí k eliminaci následků v rámci vzniklé mimořádné události. [16, 21]

Historie profesionálních požárních jednotek:

Zamezení důsledků požárů a dalších situací poškozujících zdraví, životy i majetek byla důležitou činností již ve středověku, kdy požáry působily rozsáhlé škody na všech dnes chráněných hodnotách. První dokumentace upravující postupy při boji s požáry pochází již ze 14. století. Obsahovaly postupy pro prevenci proti jejich zakládání vzhledem k dříve zaznamenaným škodám na majetku a životech. [17]

Ochrana lidí a majetku před požáry na českém území formálně nastala v roce 1755 a je spojována s vydáním obdoby zákona nazvaného „řád hašení ohně“. Roku 1873 byl daný řád nahrazen dokumenty zvanými „zemské řády o požární policii“. Činnost prvních profesionálních hasičských sborů se datuje od roku 1848, kdy byli pro boj s požáry vybíráni a cvičeni vybraní občané s požadovanými schopnostmi. V druhé polovině 19. století vznikly první dva profesionální hasičské sbory na území Česka v Praze a Brně, řídicích se novými

řády, uvádějících povinné vybavení sboru stříkačkami. Systém požární ochrany dle daných ustanovení platil až do roku 1941. [17]

Za Československé republiky do vzniku protektorátu Čechy a Morava byly požární jednotky na komunálních úrovních zřízeny pouze ve vybraných větších městech. V ostatních aglomeracích se starostové řídili původními řády a předpisy z Rakousko-Uherska, které přenášely odpovědnost za hašení požárů na dobrovolné hasičské sbory. Dobrovolné jednotky nebyly potřebně materiálně zabezpečeny a pouze v některých případech byly řízeny městským zaměstnancem ve funkci strojníka či velitele. [17]

Vývoj hasičských sborů v následné historii byl výrazně ovlivněn druhou světovou válkou, kdy hasičské sbory přišly o mnoho příslušníků kvůli narukování do armády. V druhé světové válce se hasičské sbory soustřeďovaly na požární ochranu pro stát významných strategických závodů. [17]

Daný stav však zjevně neodpovídal potřebám průmyslového státu před válkou a v jejím průběhu se stal o to závažnější. Potřebná změna však nebyla učiněna během první ani druhé světové války. Během druhé světové války se požární jednotky řídily německým zákonem, který určoval vládní nařízení o hasičstvu. Městské požární jednotky byly dle německého nařízení jednotně vedeny ministerstvem vnitra. [17]

V roce 1942 byl v protektorátu založen pluk „požární policie Čechy – Morava,“ složený z českých četníků a příslušníků finanční stráže, případně vojenských důstojníků. Po ukončení 2. světové války se do zavedení nových předpisů vrátila většina požárních sborů do své původní předválečné podoby. [17]

Po vydání dokumentu Nařízení ve věcech požární ochrany došlo ke změně majetku hasičských sborů, který přešel do oblasti výkonu státní samosprávy, jež mají na starost obce. Města s více než 50 000 obyvateli zřídili své vlastní požární sbory, čímž se dosavadní rozšíření rozmístilo po celé republice. Příslušníci hasičských sborů byli rozděleni do čtyř kategorií: [17]

- Dobrovolné.
- Závodní.
- Profesionální.
- Povinné.

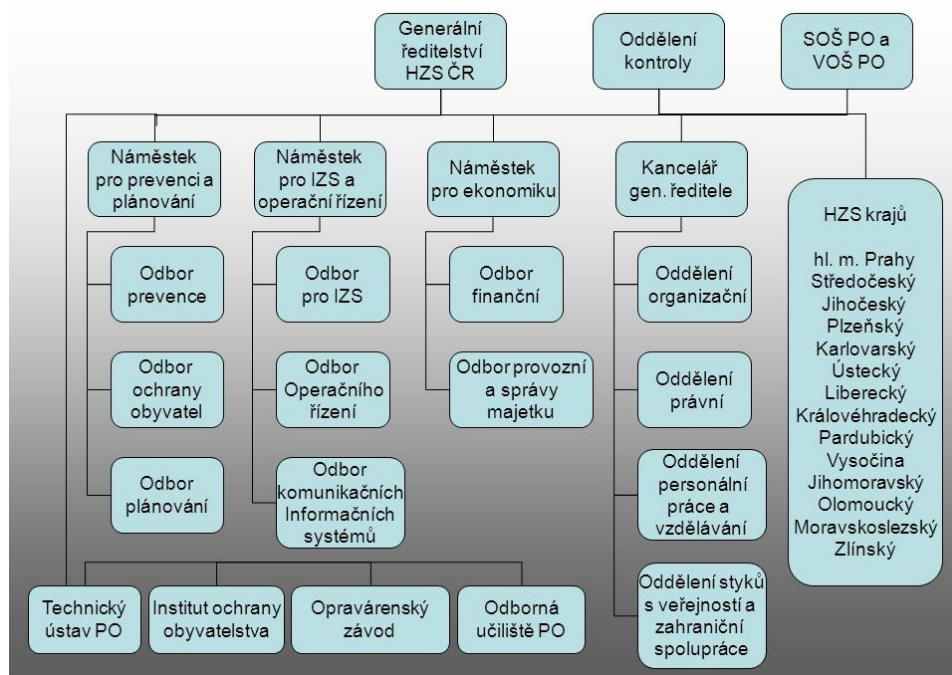
Po druhé světové válce se začala formovat nová právní úprava o činnostech a povinnostech požárních sborů republiky.

Jednotlivé zákony a vyhlášky byly postupem času novelizovány a poslední uvedený zákon z roku 1885 platí do současnosti:

- 1946 – Vyhláška ministerstva vnitra řešící povinnost poskytování sousedské požární výpomoci,
- 1946 – Vládní nařízení ukládající zřizování závodních hasičských sborů ve velkých průmyslových závodech,
- 1948 – vydání zákona o trestní ochraně proti požárům,
- 1950 – rozdělení sborů dobrovolných hasičů mezi požární sbory a Československý svaz hasičstva,
- 1953 – vydání Zákona č. 35/53.Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně,
- 1985 – vydání nového Zákona č. 133/85 Sb., o požární ochraně, který platí s několika novelizacemi až dodnes. Novelou z roku,
- 1991 – vznik názvu Hasičský záchranný sbor, později Hasičský záchranný sbor České Republiky. [18]

Struktura HZS ČR

Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství HZS ČR, Hasičské záchranné sbory krajů, Záchranný útvar HZS ČR, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Vzdělávací, technická a účelová zařízení HZS ČR.

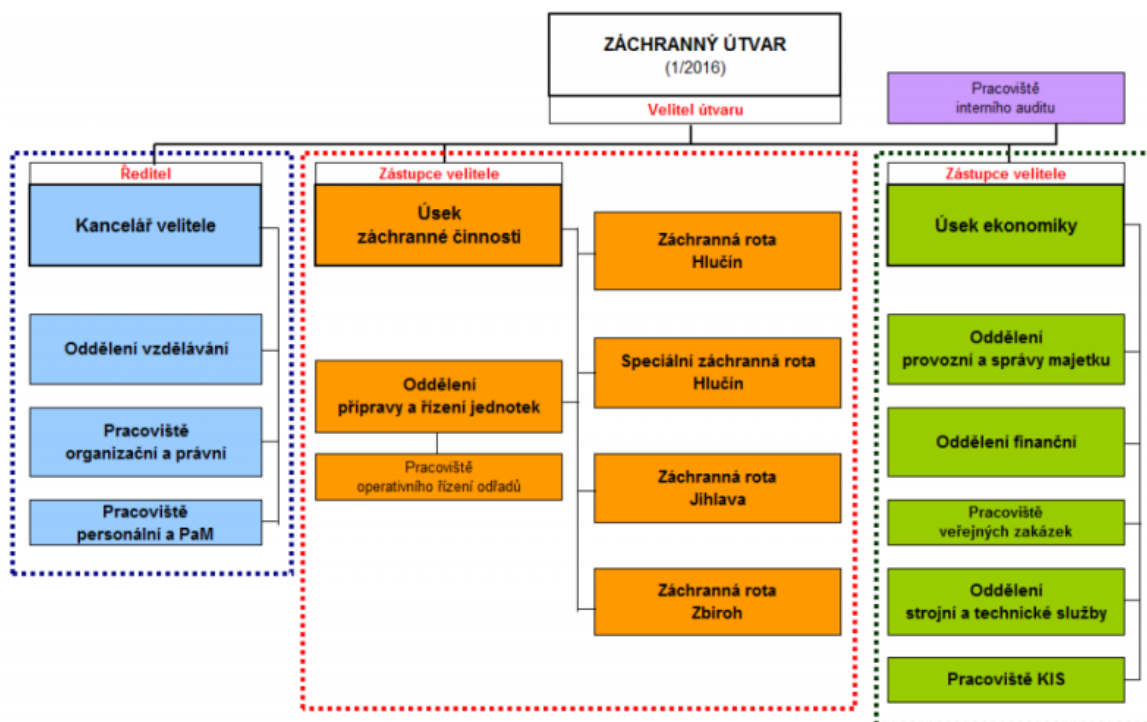

Obrázek 1 HZS organizace a řízení [19]

Struktura Záchraného útvaru HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR má tři hlavní úseky „*Kancelář velitele*“, pod které spadá personální pracoviště, právník, psycholog, oddělení vzdělávání s pracovištěm odborné přípravy a pracoviště řízení vozidel. „*Úsek Ekonomiky*“ má oddělení finanční, KIS, pracoviště veřejných zakázek a odbor provozní a správy majetku. Činnost těchto dvou úseků lze charakterizovat jako podpůrné pro „*Úsek pro záchrannou činnost*“, což je stěžejní úsek, skládající se ze tří záchranných rot, rozmístěných ve dvou dislokacích, Hlučín, Zbiroh a Jihlava.

Obrázek 2 Záchranný útvar HZS [19]

4 CÍLE PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Prvním krokem při zpracování bakalářské práce je určit si hlavní síle. Dále pak zvolit vhodné metody ke zpracování.

4.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě informací zpracovat analýzu dat problematiky a na základě toho navrhnout případné změny a opatření k zlepšení aktuálního stavu.

4.2 Použité metody

Pro teoretickou část byly použity následující obecné metody:

- **Metoda historická** – byla použita při zpracování teoretické části. Metoda umožnila sledovat vývoj HZS jak v českém tak evropském komplexu.
- **Metoda analytická** – důležitou podstatou je zkoumání více předmětů jako jednoho celku. Analýza předpokládá posuzování všech dílčích částí jako jeden velký komplex.
- **Metoda indukce** – byly zjištěné fakta a z nich obecné závěry.
- **Metoda analogie** – byla použita pro formulaci a podporu argumentace.

Pro praktickou část byla využita metoda SWOT analýzy.

4.3 Omezení práce

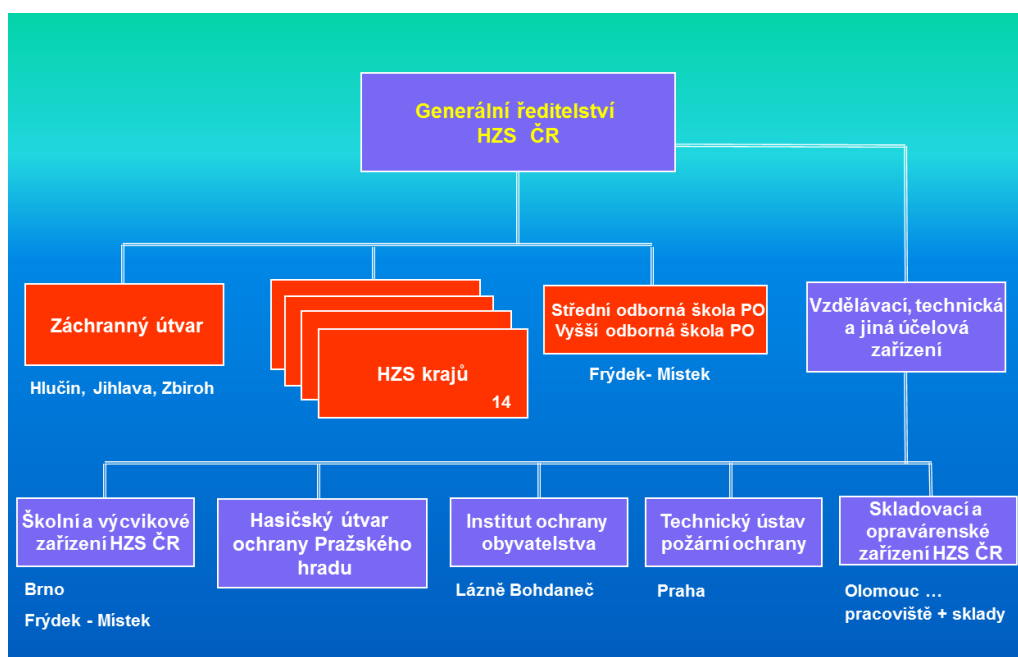
Jednotky Hasičského záchranného sboru se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací po vzniku mimořádných událostí všech typů – jak naturogenních, tak antropogenních. Z důvodu velkého rozsahu typů mimořádných událostí, byly pro praktickou část zvoleny jen mimořádné události – živelní pohromy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SÍLY A PROSTŘEDKY HZS

Hasičský záchranný sbor tvoří následující hlavní součásti:

- Generální ředitelství HZS.
- HZS krajů.
- Záchranný útvar.
- VOŠ PO ve Frýdku-Místku.

Obrázek 3 Generální ředitelství HZS ČR [19]

Kategorie jednotek PO

S územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

JPO I – jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace,

JPO II – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace,

JPO III – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace.

S místní působností zasahující na území svého zřizovatele

JPO IV – jednotka hasičského záchranného sboru podniku,

JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně,

JPO VI – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

V dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod.

Hodnocení rizik – analýza rizik

Práce příslušníků HZS ČR je postavena na plnění cílů a poslání definovaných právními předpisy a vládou. Úkolem vedoucích pracovníků a koncepcí je identifikovat hrozby a slabé stránky (dále jen „rizika“), která brání naplnění požadavků. Koncepce obsahuje hodnocení všech definovaných rizik u jednotlivých procesů požární prevence. Jejich význam je ohodnocen v rámci analýzy rizik.

U každého rizika se oceňuje jeho dopad 1 až 5 body a podobně se oceňuje pravděpodobnost výskytu rizika, viz přiložené tabulky.

Tabulka 1 Stupeň dopadu rizika (důsledky rizika) [zdroj: vlastní]

úroveň	označení	popis
5	krizové	situace zásadního charakteru, mající zásadní vliv na chod organizace
4	významné	situace velmi nebezpečně ovlivňující vnitřní i vnější chod organizace
3	střední	situace nebezpečně ovlivňující vnitřní i vnější chod organizace
2	nevýznamné	situace omezující vnitřní chod organizace
1	zanedbatelné	situace sice negativně neomezující chod organizace, ale s budoucím možným negativním vlivem

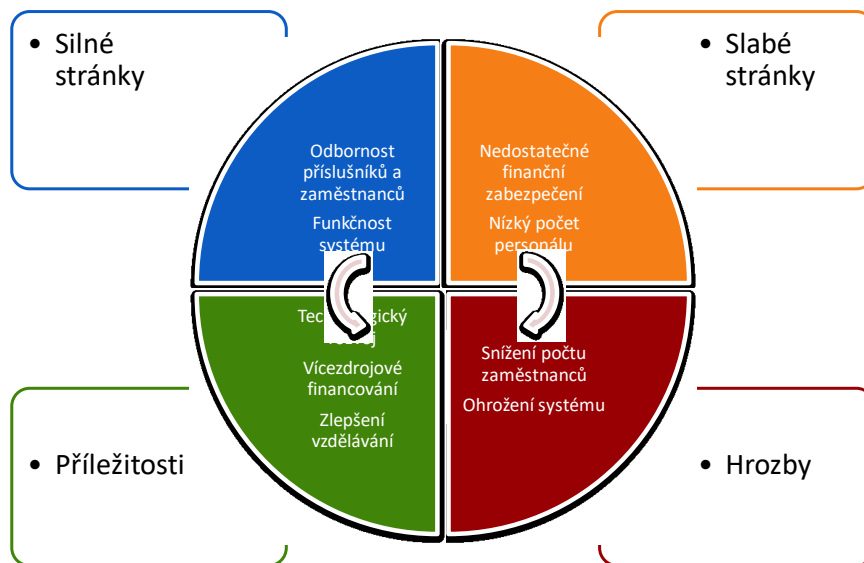
Tabulka 2 Pravděpodobnost výskytu rizika [zdroj: vlastní]

úroveň	označení	popis
5	téměř jisté	vyskytne se skoro vždy
4	pravděpodobné	pravděpodobně se vyskytne
3	možné	někdy se může vyskytnout
2	nepřavděpodobné	někdy se může vyskytnout, ale není to pravděpodobné
1	Téměř vyloučené	vyskytne se pouze ve výjimečných případech

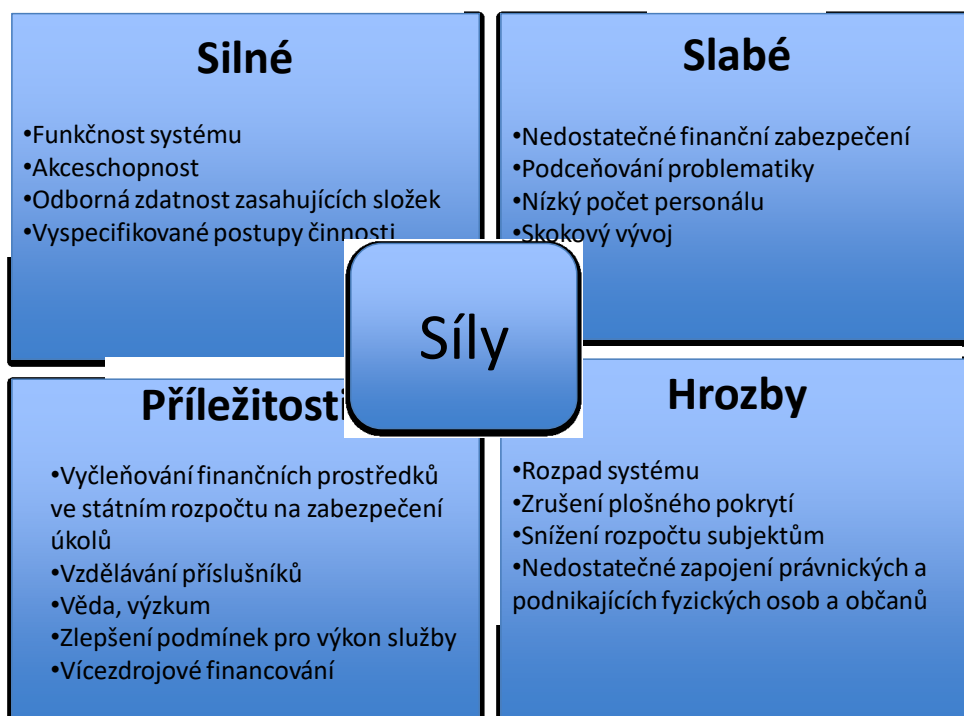
Shrnutí

V důsledku nedostatku zdrojů není v současné době možné optimální řešení všech nejvýznamnějších rizik. K situaci je možné přistoupit např. těmito způsoby:

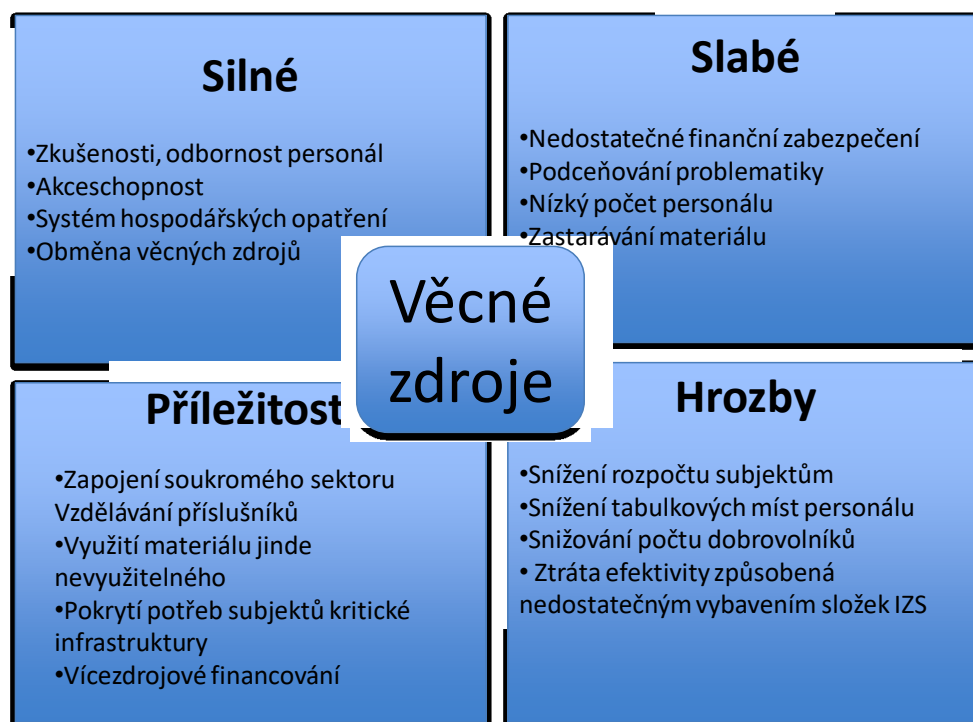
1. Pozastavení eliminace rizik – každá nová koncepce předpokládá odstranění nebo eliminaci rizik, která ohrožují kvalitní práci HZS ČR a dosahování vládou stanovených cílů. Nejsou-li však k dispozici potřebné zdroje (finance, pracovníci, IT podpora a další), nelze řádně rizika eliminovat. Je možné počkat na příhodnější situaci na trhu a pak zajistit jejich odstraňování.
2. Zvyšování efektivity a účinnosti procesů – nejsou-li potřebné zdroje, které by zajistily rychlý a kvalitní postup pro eliminaci rizik, je možné obrátit pozornost na vnitřní efektivitu a účinnost procesů HZS ČR a hledat zde úspory. Při takovém postupu nebude s největší pravděpodobností možné zachovat stejný objem výkonu služby jako v předcházejících letech.
3. Zúžení rozsahu Koncepce – také je možné, vybrat 1 - 3 nejdůležitější oblasti/procesy požární prevence a ty s dostupnými zdroji posunout na kvalitativně vyšší úroveň v souladu s Koncepcí. V této variantě nelze očekávat zásadní přeměnu celé oblasti požární prevence.
4. Kombinace výše uvedených způsobů/variant - vzhledem k aktuální situaci na trhu a v HZS ČR doporučujeme použít kombinaci variant č. 2 a č. 3. Tato kombinace nepředstavuje konzervaci stávajícího stavu, ale naopak částečný posun vpřed, který bude využit při řešení optimálního stavu požární prevence.

Obrázek 4 SWOT analýza [zdroj: vlastní]

Obrázek 5 SWOT analýza „Síly“ [zdroj: vlastní]

Obrázek 6 SWOT analýza „Věcné zdroje“ [zdroj: vlastní]

6 ZÚ HZS ČR, HISTORIE, PŮSOBNOST A STRUKTURA

Na základě zákona č. 260 ze dne 25. června 2008, kterým se změnil Zákon č. 238/2000 Sb. o HZS ČR s účinností od 1. ledna 2009 vznikl k tomuto datu Záchranný útvar hasičského záchranného sboru České republiky.

Vznik Záchranného útvaru Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen ZÚ HZS ČR) koresponduje s potřebou disponovat speciální centrálně řízenou druhosledovou jednotkou, vybavenou jak technicky tak personálně, která bude v přímé podřízenosti GŘ HZS ČR a bude jí možno operativně nasadit v kterékoliv části České republiky v co nejkratším časovém horizontu.

ZÚ HZS ČR byl vytvořen na základě delimitace 157. záchranného praporu od 15. žzb dislokovaného v Hlučíně, včetně techniky, prostředků a personálu. Vzhledem k potřebě operativnějšího pokrytí území české republiky vznikla k 1. 1. 2010 třetí Záchranná rota v dislokaci Zbiroh, v podřízenosti velení Záchranného útvaru (dále jen ZÚ).

Historicky první zásah byl proveden v únoru roku 2009 v Hodoníně na odchytu a likvidaci chovu ptactva, u kterého byla zjištěna přítomnost viru ptačí chřipky.

Nejvýznamnější byla pomoc při záchranných a likvidačních pracích v souvislosti s přívalovými srážkami a povodněmi v červnu a červenci v Jihočeském, Ústeckém, Olomouckém, Moravskoslezském kraji. Celkem ZÚ zasahoval při 27 zásazích v šesti krajích ČR.

V roce 2010 se ZÚ podílel na 136 zásazích ve 12 krajích ČR, Slovensku a Polsku. Počátkem roku, 37 zásahů na sněhových kalamitách v devíti krajích po celé České republice s nasazením těžké techniky. Květen a červen roku 2010 přinesl lokální povodně v Moravskoslezském a Olomouckém kraji, kde ZÚ zasahoval 20 krát. V Libereckém a Ústeckém kraji v polovině srpna je evidováno 25 událostí při povodních. Dvě zahraniční pomoci v Polsku a Slovensku na likvidačních pracích následkem povodní. Další zásahy pátrání po pohřešované osobě, osvětlení ilegálního skladu munice, odstraňování sutin požáru, demolice objektu po výbuchu, odstraňování konstrukcí a sutin po požáru, vyproštění a odvoz havarované techniky a bourání ledových ker. V listopadu a prosinci ve Středočeském a Plzeňském kraji při sněhových kalamitách, kde bylo vyproštěno 23 ks techniky.

Záchranný útvar provedl v roce 2011 celkem 25 zásahů v 10 krajích ČR. S těžkou technikou u hašení požáru pneumatik v Boru u Skutče, velkému požáru průmyslového podniku v Chropyni, požáru skládky odpadu v obci Markvartovice a seníku Klimkovicích. Prováděl speciální činnosti při pátrání po pohřešované osobě, převozy nevybuchlé munice z II. Světové války a zabezpečení dodávek elektrické energie.

V roce 2012 zasahoval ZÚ HZS ČR do 11. 5. 2012 zatím u 38 zásahů v devíti krajích ČR. Na začátku roku vyproštění havarovaného kamionu. V únoru 32 zásahů zapříčiněných sněhovou kalamitou, z toho 2 zásahy při odstřelu ledových celin. V březnu při požáru skládky pneumatik v obci Vrdy. Na konci měsíce března na třech pátráních po pohřešované osobě pomocí

Působnost ZÚ HZS ČR

Záchranný útvar HZS ČR je samostatnou organizační složkou státu a spadá do přímé podřízenosti Generálního ředitelství HZS ČR.

Záchranný útvar má celorepublikovou působnost. Z hlediska práva přednosti velení se jednotka Záchranného útvaru považuje za jednotku Hasičského záchranného sboru kraje bez místní příslušnosti. Na místě zásahu má přednost velení jednotka s místní příslušností, v jejímž hasebním obvodu místo zásahu leží.

7 HLAVNÍ ÚKOLY A ZAMĚŘENÍ ZÁCHRANNÉHO ÚTVARU

Činnosti ZÚ HZS ČR lze rozčlenit do těchto základních bloků:

- Záchranná a humanitární činnost.
- Výcviková činnost.

Záchranná a humanitární činnost

- Vyhledávání, vyprošťování a záchrana osob ze zavalených objektů.
- Plošné vyhledávání pohřešovaných osob.
- Záchranné a potápěčské práce na vodě.
- Technické práce pod vodní hladinou, vyhledávání utonulých.
- Zemní práce (uvolňování koryt řek, zavalených komunikace).
- Vyprošťování uvázlé nebo havarované techniky.
- Demolice budov hrozících zřícením za použití těžké techniky nebo pyrotechniky.
- Trhací práce na ledu nebo pod vodní hladinou.
- Zvládání rozsáhlých lesních požárů.
- Dekontaminace osob, techniky, materiálu, terénu.
- Likvidace úniku ropných produktů (terén, voda).
- Dálková doprava vody.
- Sběr a likvidace uhynulých zvířat.
- Evakuace osob, zabezpečení přepravy materiálu a hospodářských zvířat.
- Distribuce základních životních potřeb postiženému obyvatelstvu.
- Zajištění nouzového přežití obyvatel pomocí humanitární základny.
- Nouzové zásobování pitnou vodou.
- Likvidace polomů.
- Akutní zprůjezdění komunikací.
- Protipovodňové služby (výstavba ochranných zábran, odstřely příkrovů).

Výcviková činnost

Výcvik v získávání řídičských oprávnění příslušníků HZS

- Řídičské oprávnění typu B, C, D, E.
- Periodická školení k získání „Povolení k řízení služebních vozidel“.

Vstupní příprava nových příslušníků

- Základní příprava pro práci v hasičských jednotkách.
- Speciální tělesná příprava.
- Chemická příprava.
- Topografická.
- Spojovací.
- Základy práva.
- Zdravotní a psychologická příprava.

8 ZÁCHRANNÝ ÚTVAR HLUČÍN

Záchranný útvar sice vznikl jako nová organizační složka státu, byl ovšem budován na pevných základech 157. záchranného praporu Armády České republiky. V jeho areálu v Hlučíně našel Záchranný útvar své sídlo, od tohoto získal obslužný personál k zahájení své činnosti, obdobně jeho technické vybavení tvořila speciální vojenská technika rušných vojenských útvarů.

Areál v Hlučíně, kde sídlil 157. záchranný prapor Armády České republiky, byl ke dni 1. 1. 2009 rozdělen na část vyčleněnou pro potřeby Vojenského veterinárního ústavu Armády České republiky, jeho zbývající plocha pak připadla Záchrannému útvaru. Zde se nacházelo 5 administrativních budov, budova stravovacího zařízení, budova pro provádění oprav techniky, 2 budovy určené jako skladovací prostory, 4 budovy určené pro garážová stání techniky a dále několik přístřešků pro stání techniky a plechových budov pro skladování materiálu. Většina nemovitostí areálu Záchranného útvaru v Hlučíně byla vystavěna v letech 1936 – 1938, ostatní pak postupně do roku 1976, od kteréžto doby žádné budovy v areálu již nepřibývaly. Určení nemovitostí odpovídalo činnosti vojsk, na mnoha z nich se do konce roku 2008 prováděla pouze běžná údržba nutná pro zajištění jejich provozu. Toto ovšem neplatilo pro 3 administrativní budovy a budovu stravovacího zařízení, které v letech 2004–2008 prošly rekonstrukcí v tomto rozsahu: budova velení – celková rekonstrukce vnitřních prostor i vnějšího pláště, budova stravovacího zařízení – celková rekonstrukce vnitřních prostor i vnějšího pláště s výjimkou střechy, budova pro vzdělávání – částečná rekonstrukce / zateplení vnějšího pláště, budova logistiky – celková rekonstrukce / zateplení vnějšího pláště. Stav nemovitostí areálu Záchranného útvaru v Hlučíně ke dni 1. 1. 2009, jak plyne z výše popsaného, byl dostatečný pro zahájení fungování Záchranného útvaru, jevílo se však jako jednoznačné, že podmínkou jeho dalšího rozvoje jsou rozsáhlé rekonstrukce budovy jednotek, budovy vzdělávání zahrnující rovněž ubytovnu a budov pro opravy, údržbu a garážování techniky. K těmto Záchranný útvar postupně přistoupil, jak se nemovitosti jeho areálu v Hlučíně proměnily v průběhu desetiletí existence

Záchrannému útvaru bylo při jeho vzniku svěřeno hospodaření také s Účelovým zařízením Hať, tedy se zařízením sloužícím zejména k pracovním poradám, školením a vzdělávání příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR, jež zahrnuje učebnu, společenské místnosti, prostor pro přípravu a výdej stravy a ubytovací sekci s kapacitou 31 lůžek.

Pro úplnost je vhodné poznamenat, že záchranné roty Záchraného útvaru dislokované ve Zbirohu a v Jihlavě užívají prostory Ministerstva vnitra České republiky, ke kterým Záchraný útvar nevykonává právo hospodaření. Záchraný útvar sice vznikl jako nová organizační složka státu, byl ovšem budován na pevných základech 157. záchranného praporu Armády České republiky. Právě v jeho areálu v Hlučíně nalezl Záchraný útvar své sídlo, od tohoto získal obslužný personál k zahájení své činnosti, obdobně jeho technické vybavení tvořila speciální vojenská technika rušených vojenských útvarů.

Obrázek 7 HZS Hlučín-objekt Záchraného praporu [zdroj:19]

Jediným zdrojem techniky Záchraného útvaru ke dni jeho vzniku dne 1. 1. 2009 byl její převod od 157. záchranného praporu Armády České republiky.

Tabulka 3 Technika Záchraného útvaru získána od 157. záchranného praporu AČR [zdroj:19]

Typ techniky	Počet (ks)	Průměrné stáří
Vozidla, zemní a speciální stroje	122	25 let
Přívěsy – valníkové, speciální nástavby	45	21 let

Ještě před zahájením využívání této techniky Záchraným útvarem bylo nezbytné zajistit určité administrativní kroky, a to především vynětí všech vozidel a přívěsů z registru vojenské policie a jejich zanesení do centrálního registru vozidel. Nadto v mnoha případech se jednalo o vojenské speciály či obdobnou techniku, tato vozidla ovšem nebyla v době výroby schválena pro provoz na pozemních komunikacích, což vyžadovalo provést další úřední postupy ve vztahu k těmto vozidlům společně s jejich technickými úpravami. Z takto naznačeného plyne, že převod techniky od 157. záchranného praporu Armády České republiky a činnosti související s její registrací byly procesy nadmíru náročnými, jež kladly vysoké nároky na pracovní nasazení pracovníků Oddělení strojní a technické služby, kteří svou obětavostí přispěli k jejich úspěšnému zvládnutí. Tato technika, pro její složení a průměrné stáří, dostačovala k plnění základních úkolů svěřených Záchranému útvaru, neumožňovala však provádění úzce specializovaných činností a rovněž nebyla zaručena její dlouhodobá a efektivní provozuschopnost. Z těchto příčin se Záchraný útvar již od počátku svého fungování snažil o doplnění a modernizaci techniky, ať už cestami pořízení nových kusů techniky či převody od ostatních složek Hasičského záchranného sboru ČR, resp. jiných veřejnoprávních orgánů.

Výchozí stav Záchraného útvaru – obslužný personál Systemizace Záchraného útvaru ke dni 1. 1. 2009 zahrnovala 195 služebních míst a 50 míst pracovních. Příležitost k přechodu k Záchranému útvaru obdrželi všichni vojáci a zaměstnanci 157. záchranného praporu Armády České republiky, tuto možnost využila většina z nich, přesně 157 osob. Kromě tohoto se ještě koncem roku 2008 podařilo připravit k nástupu dalších 12 pracovníků, tudíž Záchraný útvar vcházel do své existence se 169 obsazenými pozicemi, z toho 120 služebními a 49 pracovními. Z těchto čísel plyne takřka plná obsazenost míst v pracovním poměru, na nichž se nacházeli převážně bývalí zaměstnanci a vojáci 157. záchranného praporu Armády České republiky, zatímco služebních míst bylo jako volných vykazováno 75, tedy 38 % útvarových služebních míst. Tento stav však souvisel zejména se složitostí procesu přijímání občanů jako příslušníků nastupujících k Hasičskému záchrannému sboru ČR, proto jako důsledek vzniku nové organizační složky Hasičského záchranného sboru ČR panoval jen přechodně, a především díky úsilí tehdejšího Oddělení personálního a PaM se podařilo ještě do konce roku 2009 navýšit počet obsazených útvarových míst ve služebním poměru na 166, což značilo 85 %. Jako pozoruhodné působí rozvrstvení příslušníků a zaměstnanců Záchraného útvaru do jednotlivých věkových skupin.

Jak vyplývá z následující tabulky, Záchraný útvar v 1. roce své existence disponoval s příslušníky, jejichž věk v naprosté většině nepřesahoval 40 let, když do této kategorie spadalo 81,9 % příslušníků, zatímco u zaměstnanců tuto životní metu ještě nedosáhlo pouze 32 % osob. Tento jev lze vysvětlit převážně záchrannou povahou pozic ve služebním poměru, na něž se hlásili a také byli ustanovováni uchazeči mladšího věku, naopak obslužný zaměstnanecký personál se skládal ze specializovaných pracovních míst, pro něž byli vhodní zaměstnanci s hlubšími pracovními zkušenostmi.

Tabulka 4 Složení příslušníků (184) a zaměstnanců (42) dle věkových skupin k 31. 8. 2018 [zdroj:19]

Věk	Počet příslušníků	Podíl příslušníků v %	Počet zaměstnanců	Podíl zaměstnanců v %
0-20 let	2	1,1	0	0
21-30 let	46	25	2	4,8
31-40 let	69	37,5	3	7,1
41-50 let	56	30,4	16	38,1
51-60 let	11	6	15	35,7
61 a více let	0	0	6	14,3

Vznik zcela nové organizační složky Hasičského záchranného sboru ČR s sebou v oblasti personální přinesl, mimo výše konstatované vysoké neobsazenosti služebních míst v úvodu roku 2009, ještě další situaci k řešení, která souvisela s přechodem značného počtu příslušníků od 157. záchranného praporu Armády České republiky k Záchranému útvaru. Armáda České republiky totiž nastavovala odlišné požadavky na dosažené vzdělání pro výkon určitých pozic oproti obdobným pozicím u Hasičského záchranného sboru ČR, nadto někteří vojáci 157. záchranného praporu Armády České republiky s přechodem k Záchranému útvaru rovněž změnili své profesní zaměření, čehož důsledkem takřka třicítka ze 117 vojáků směřujících do služebního poměru příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR nesplňovala stupeň vzdělání určený pro jim ustanovované služební místo. Tento stav byl ovšem očekáván, pamatovala na něj dokonce zákonná úprava v přechodných ustanoveních zák. č. 260/2008 Sb., která dotčeným příslušníkům dávala lhůtu k doplnění jejich vzdělání.

K tomuto většina z nich přistoupila a jejich snažení bylo, až na jednotlivé výjimky, odměněno získáním stupně vzdělání stanoveného pro jimi zastávané služební místo a takto proměnou jejich služebně právního vztahu na služební poměr na dobu neurčitou. Pro doplnění představy a zasazení do širšího rámce je užitečné na tomto místě stručně nastínit některé údaje o vývoji personálu Záchraného útvaru v průběhu 10 let jeho existence.

8.1 TAKTICKO-STRATEGICKÉ MOŽNOSTI NASAZENÍ ZÚ HZS ČR PŘI ŽIVELNÍCH POHROMÁCH

8.1.1 Povodně a zátopy

Pro Českou republiku povodně představují největší přímé nebezpečí v oblasti živelních pohrom, při níž dochází ke ztrátám na lidských životech, vysokým materiálním škodám, negativním ekologickým dopadům. Povodeň je zvýšení hladin vody, která se následně rozlije po zemském povrchu. Dělí se na „*Přívalevé*“ – které vzniknou po krátkých dešťových přívalech všude tam kde je nedostatečné vsakování vody do půdy. „*Jednoduché*“ – způsobují je krátké vydatné deště s několika sty milimetry srážek za několik dní. „*Složitě*“ mají několik maxim, mohou trvat několik dní a týdnů a jsou rozloženy na delší dobu a mění se jejich intenzita. „*Sezónní*“ – jsou spojeny s pravidelnými změnami meteorologických podmínek, táním sněhu, ucpáním řečiště ledovými krami. Poslední skupinou jsou „*Zvláštní povodně*“ – mohou vzniknout v důsledku havárie vodohospodářských děl nebo nouzového vypouštění vody z nádrží.

Obrázek 8 obec Chrastava, povodně 2010 [zdroj:19]

Rozdělení prací:

- záchranné práce,
- likvidační práce,
- obnovovací práce.

Záchranné práce

Činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života jsou opatření prováděná za povodně v ohrožených nebo již zatopených oblastech na záchranu lidských životů a majetku.

Povodně, a zejména bleskové povodně vyžadují rychlý zásah a urychlené poskytnutí záchranných prací či evakuace obyvatelstva.

Evakuace a záchrana

V bezprostředně ohrožených územích je předurčen záchranný útvar k těmto činnostem, s využitím níže uvedené techniky:

- PTS 10 – V místě povodní pro evakuaci osob a techniky. Na této technice lze převážet až 72 osob nebo vozidlo do hmotnosti 10 t.
- Člun RUSB s motorem Mercury F60.
- Člun hliníkový MARINE s motorem Tohatsu.
- Nafukovací člun ADVENTURE s motorem Mercury 30.
- Čluny ve všech specifikacích lze použít jak na evakuaci osob ze zatopených oblastí, převozu záchranářů, pyrotechniků, potápěčů tak i vazačů při uvazování břemen ve vodě.
- Tatra 815 8x8 (6x6) VVN – Těžký terénní automobil slouží na evakuaci osob nebo přepravu materiálu. Vyniká vysokou průchodností terénem. Má brodivost 1,5m, což tuto techniku činí nejúčinnějším kolovým silničním prostředkem pro evakuaci.

Likvidační práce

Je to činnost k odvrácení následků způsobených mimořádnou událostí, kdy jsou prováděny povodňové likvidační práce, které mají stejně velký rozsah a vyžadují nasazení shodné techniky jako u záchranných pracích, avšak tyto práce již nemají přímo charakter snižování

následků, ale spíše jejich likvidace s přímou souvislostí k odstranění zdrojů dalších potenciálních nebezpečí pro oblast zasaženou povodní a obyvatelstvo, které se v ní nachází.

Vzhledem k dispozičním možnostem záchranného útvaru je tento schopen provádět dlouhodobé likvidační práce obzvláště pro zamezení dalších potenciálních nebezpečí, K tomuto využívá především zemní a vyprošťovací techniku:

- KN 251 – Představuje hrubou sílu na odklizení následků povodní. Zprůjezdnění komunikací. Odvoz materiálu, který je kontaminován povodněmi.
- Tatra S25 (S3) – Přeprava materiálu. Jednak na místo události např. zasypání kamením části chybějící vozovky, zasypání poškozené hráze, ale především odvoz kontaminovaného materiálu z postiženého území.
- Tatra 815 UDS – Tato technika je použitelná při odstraňování překážek v korytech řek, které mohou tvořit umělé hráze. Dále potom na demolici narušených staveb způsobeným povodněmi.

Obrázek 9 obec Chrastava, povodně 2010, demolice objektu [zdroj:19]

- Caterpillar CAT 289C – Pásový smykem řízení nakladač pro naložení zeminy. Je vybaven pásy, které při měkčím podloží mají výbornou průchodnost.
- UNC 750 – Kolový smykem řízený nakladač.
- Mercedes Actros AV-30 – Vyprošťovací víceúčelový jeřáb má max. nosnost 30t, max. vyložení je 17,55 m. Je vybaven třemi navijáky. Jeden vpředu, pro rychlé vy-

tažení do vzdálenosti 38m a max. tažné síle 5t. Dva v zadní části vozidla o tažné síle 20t a 10t a délce lana 70m u obou. Použití na vytahování překážek ve vodních tocích za pomoci jeřábu tak za pomoci navijáků.

- Tatra 815 AV-15 – Těžký vyprošťovací automobil je vybaven vpředu radlicí pro drobné terénní úpravy. Má trvalý pohon na všechny kola. Nosnost jeřábu je 15t, je vybaven navijákem o délce 150 m a max. tažné síle přes kladku 30t. Použití stejné jako u předchozí AV-30.
- Vyprošťovací tank VT-72 – se používá k vyprošťování zapadnutých, převrácených a utopených vozidel, stromů, mostů v korytě řek, kde tyto předměty brání v odtěkáání vody. Je vybaven radlicí, která slouží vyložení k zapření, proto aby při tažení předmětu se nepřitahoval on sám. Jeho hlavní síla spočívá v navijáku o délce 200 m a tažné síle přes kladku 600 kN.
- Velkokapacitní čerpadlo MKČ 20-1500, MKČ 400.

Prostředek předurčený k velkokapacitnímu čerpání vody z lagun vznikajících při přelití protipovodňových valů.

Složení odřadu k velkokapacitnímu čerpání vody je následující:

- 8 příslušníků.
- MKČ 20-1500, MKČ 400.
- Výkon 400 resp. 1500l/s.
- 2 x Mercedes Benz + 1 x přívěs Schwarzmüller.
- Kalové čerpadlo Rosenbauer 2 x 800 a 1 x 400.
- 2 x PPS 12.

Obnovovací práce

Je to činnost směřující k obnově území, kde není riziko ohrožení života a životního prostředí a nemají charakter záchranných a likvidačních prací, žádné riziko zde již nehrozí.

Na základě rozhodnutí jednotlivých krizových štábů záchranný útvar je schopen provádět obnovovací práce a to převážně jako pomoc obyvatelstvu a jednotlivým ORP. K tomuto disponuje převážně technikou určenou k likvidačním pracím a některou další.

Tatra 813 AM-50 – Speciální vozidlo s mostem o jednom poli o délce 12,5 m, kterým lze přemostit oba břehy. Při povodních je obvyklé, že se poruší, nebo spadnou mosty a je nutno je nahradit improvizovaně a částečně obnovit infrastrukturu. Nosnost tohoto mostu je 50 t. Záchranný útvar Hlučín disponuje dvěma mostovými poli, po spojení o celkové délce 25m.

Obrázek 10 Tatra 813 AM-50[zdroj:19]

8.1.2 Sesuvy půdy, zavalení silnic, železnic a domů

K sesuvům půdy dochází v důsledku přírodních procesů, jako jsou například dlouhotrvající deště, které působí na svahy, zvedají hladiny řek a ty podemílají břehy silnic a železnic. K nestabilitě svahů přispívá zvýšený obsah vody v půdě, suti, nebo horninách. Zemní stroje předurčené k odstraňování zeminy:

KN 251 – Kolový nakladač KN-251 má kloubový rám. Je vybaven lopatou o objemu 2,6m³.

Obrázek 11 Obec Hřensko, odvoz zprůjezdění cesty, povodně 2010 [zdroj:19]

Caterpillar CAT 289C – Pásový smykem řízení nakladač pro naložení zeminy. Je vybaven pásy, které při měkčím podloží mají výbornou průchodnost.

UNC 750 – Kolový smykem řízený nakladač

Tatra 815 UDS

Tatra S25 (S3) – Třístranný sklápěcí automobil na přepravu materiálu do hmotnosti 10 700kg.

Obrázek 12 Tatra S25 (S3) [zdroj:19]

8.1.3 Sněhová kalamita

Sněhová kalamita je důsledkem silného a dlouhotrvajícího sněžení a je způsobena především klimatickými vlivy. V závislosti na celkovém množství srážek, ledu a větru, může sněhová kalamita nabývat různých rozměrů; od pouhého zpomalení dopravy po její úplné zastavení.

Zhoršuje se sjízdnost vozovky. Za špatné viditelnosti zapříčiněné kombinací sněhu a větru, prudce stoupá počet dopravních nehod a tím zastavení provozu na komunikacích. Na tyto místa se následně nemohou dostat posypové vozy s pluhem, aby tyto místa znovu zprovoznily.

Záchranný útvar disponuje technikou a prostředky převážně určenými pro nouzové zprůjezdnění komunikací, odstranění překážek a výpomoc při odstraňování sněhových nánosů a ledových celin.

Tatra 815 AD-30 – Automobilní jeřáb o max. nosnosti 30 t.

Tatra 815 AV-15 – Vyprošťovací automobil s navijákem o délce 150m a max. tažné síle přes kladku 30 t.

Obrázek 13 Tatra 815 AV-15 [zdroj:19]

Mercedes Actros AV-30 – Vyprošťovací víceúčelový jeřáb má max. nosnost 30t, max. vyložení je 17,55 m. Je vybaven třemi navijáky. Vpředu na 38m a 5t. Dva vzadu 20t a 10t a délce lana 70m.

Obrázek 14 Vytáhnutí sypače u obce Hrabyně, sněhová kalamita 2012 [zdroj:19]

Tatra 815 VVN 8x8 (6x6) – Jsou valníky vybavené navijákem o délce 85m a max. tažnou silou 17,5t.

Tatra 815 VT 8x8 se sněhovým šípovým pluhem je určena na odstraňování sněhu na souvislých zasněžených plochách. Základními funkcemi je odklizení sněhu, zprůjezdění komunikací a prorážení závějí. Rychlost při tomto odklizení je okolo 30km/h. Tahač při nasazeném sněhovém šípě má délku 11,83m, šířku 3,57m a váhu 26,75t.

Obrázek 15 Tatra 815 VT 8x8 se sněhovým šípovým pluhem [zdroj:19]

Tatra UDS 214 – která uvolňuje nahromaděné ledové kry.

PTS 10 – ŽRALOK – jedná se o speciálně upravený plovoucí transportér, který má v přední části nože určené k drcení ledových vrstev společně s kinetickou energií, kterou transportér disponuje na vodní ploše.

Družstvo pyrotechniků

Práce tohoto specializovaného družstva zahrnuje používání výbušnin k odvrácení nouzových stavů, mimo jiné při uvolňování ledových celin z koryt řek.

Obrázek 16 odstřel nánosů ker, Mydlovary, sněhová kalamita 2012[zdroj:19]

8.1.4 Rozsáhlé lesní požáry

V České republice se jedná většinou o lesní plochy omezené, a proto jsou považovány za lokální záležitost. Lesní požáry se vyznačují rychlým šířením zvláště za sucha a silného větru podzemním, pozemním nebo korunovým požárem na velkém území a často v obtížném terénu.

Využití techniky ZÚ při těchto mimořádných situacích:

SPOT-55 – Jedná se speciální hasící vozidlo na podvozku tanku T-55, které je určeno k hašení požáru ve složitých terénních podmínkách a průmyslu. Přední radlicí je možno vytvořit brázdu o šířce 3400mm a hloubce 200mm a okamžitě ji zaplnit hasící pěnou. SPOT-55 má objem nádrže na vodu 11000 litrů a 2000 litrů nádrž na pěnídlo. Proti vysokým teplotám v místě použití je chráněn vodní mlhou, která je rozprašována po obvodu vozidla. Hašení lze provádět také za třemi proudy C, napojených ze zadní části vozu. K dispozici má dvě lafetové proudnice s dostřikem až 80m. Tato technika může být doplňována vodou během zásahu pomocí jiné techniky.

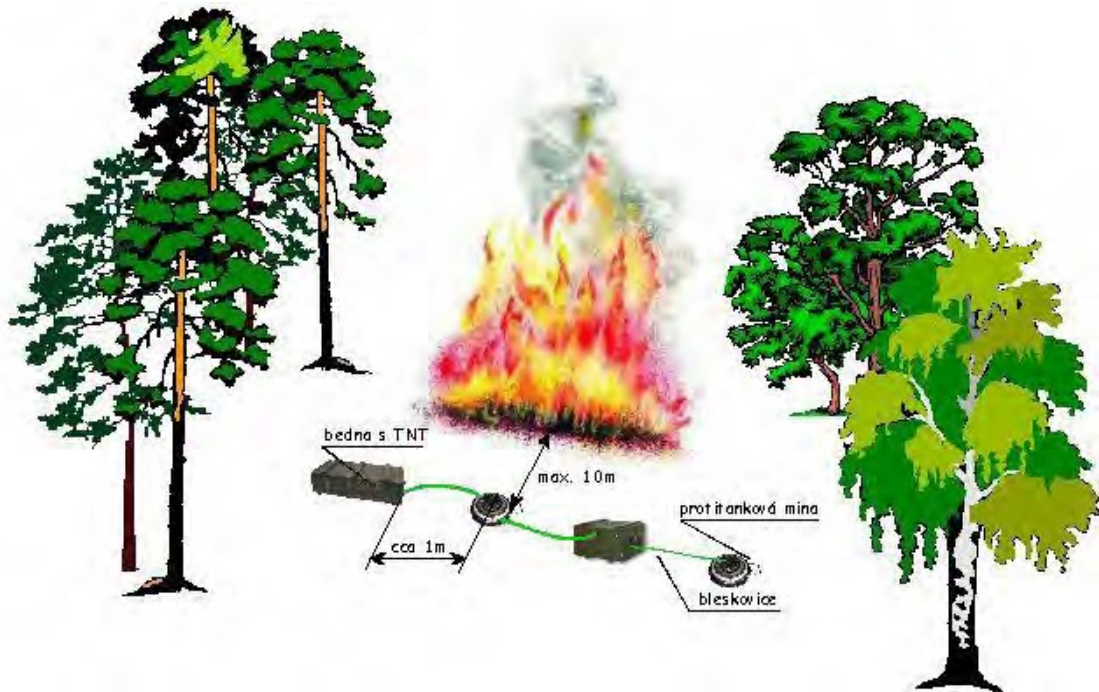
Obrázek 17 SPOT-55, prověřovací cvičení, likvidace katastrofálních lesních požárů
„Forest Fires 2009“ [zdroj:19]

Tatra 815 UDS – S pomocí této techniky lze vyhloubit rýhy nebo příkopy k lokalizaci podzemního požáru. Vodorovný dosah této techniky je 10,5m a hloubkový 5m. Univerzální dokončovací stroj UDS je na podvozku Tatra-815 a jedná se o hydraulické rýpadlo s lopatou.

Hašení požáru nestandardním způsobem za pomoci rázových vln vyvolaných výbuchem nálože trhaviny

Hašení pomocí uvedené metody je výhodné použít v nepřístupném terénu k hašení lokálních požárů na terénu, přízemních lesních požárů a k hašení hořících výronů plynů. Autorem tohoto nestandardního postupu je Ing. Miroslav Janíček. Uvedené postupy byly patentovány s mezinárodní platností. Oprávněnost a platnost navrhovaného způsobu v praxi ověřili a potvrdili pomocí matematického modelování odborníci z Výzkumného matematického a fyzikálního ústavu VUT v Brně.

Využití působení rázové vlny pomocí soustředěných náloží uložených v řadě k zastavení šíření přízemního požáru

Obrázek 18 Nestandardní hašení lesního požáru [zdroj:19]

Energie rázové vlny se dá využít pro zastavení šíření přízemního požáru. Při použití soustředěných náloží se v praxi tyto nálože o hmotnosti cca 6 až 12 kg rozmístí, v řadě ve vzdálenosti 1 m od sebe, propojí se bleskovicí a odpálí se současně těsně před příchodem čela požáru cca max. do 10 m. Další možností je uložení **dvou táhlých náloží uložených rovnoběžně k sobě**, kde oheň se nachází mezi nimi. Tím se dosáhne toho, že někde uprostřed ohně se obě tlakové vlny srazí a odrazí. Účinek je mnohem větší a výhodou je, že se nálože mohou umístit ve větší vzdálenosti od požáru. Další možnost, je rozmístit **soustředěné nálože v kruhu**, ale jen za předpokladu, že je možnost jejich rozmístění.

HZS ČR disponuje skupinou střelmistrů, která je složena s deseti příslušníků HZS ČR. Tuto skupinu tvoří příslušníci HZS Jihomoravského, Olomouckého kraje a Záchraného útvaru Hlučín, který má čtyři střelmistry. Vše pod vedením ředitele územního odboru Hodonín HZS JmK plk. Ing. Martinem Červenkou, DiS.

8.1.5 Větrné bouře, orkány, vichřice

Hasiči Záchraného útvaru jsou specialisté, kteří jsou schopni zabezpečit práce spojené s odstraňováním spadlých stromů, polomů, sloupů elektrického vedení, řezání stavebních konstrukcí. Tito specialisté jsou nasazováni jak po ničivých orkánech, tak při povodních a dalších živelných pohromách. Důsledkem jsou polomy stromů na větším území, které narušují činnost infrastruktury:

ZU disponuje prostředky a silami které jsou předurčeny pro likvidační práce zejména odstraňování následků polomů stromů.

- Základní složení skupiny pro likvidační práce při větrných bouřích:
- Minimálně 2 družstva.
- 12 ks motorových řetězových pil včetně příslušenství.
- 4 ks motorových rozbrušovacích pil.
- T 815 8x8 VVN (pro převoz materiálu a strhnutí nalomených kmenů).

V případě dlouhodobého zásahu má odřad k dispozici vozidlo T815 PR s kontejnerem, kde jsou naloženy veškeré prostředky k údržbě a ukládání materiálu.

8.1.6 Přerušování vedení elektrické sítě „Black out“

Záchranný útvar disponuje technikou a prostředky k zabezpečení nouzové dodávky elektrické energie v místě MU, či jiných zájmových objektů. K tomuto jsou u ZÚ k dispozici také školení příslušníci, kteří splňují požadavky Vyhlášky č. 50/1978 Sb. A jsou schopni provést zapojení generátorů do distribuční sítě.

K těmto účelům je předurčena technika:

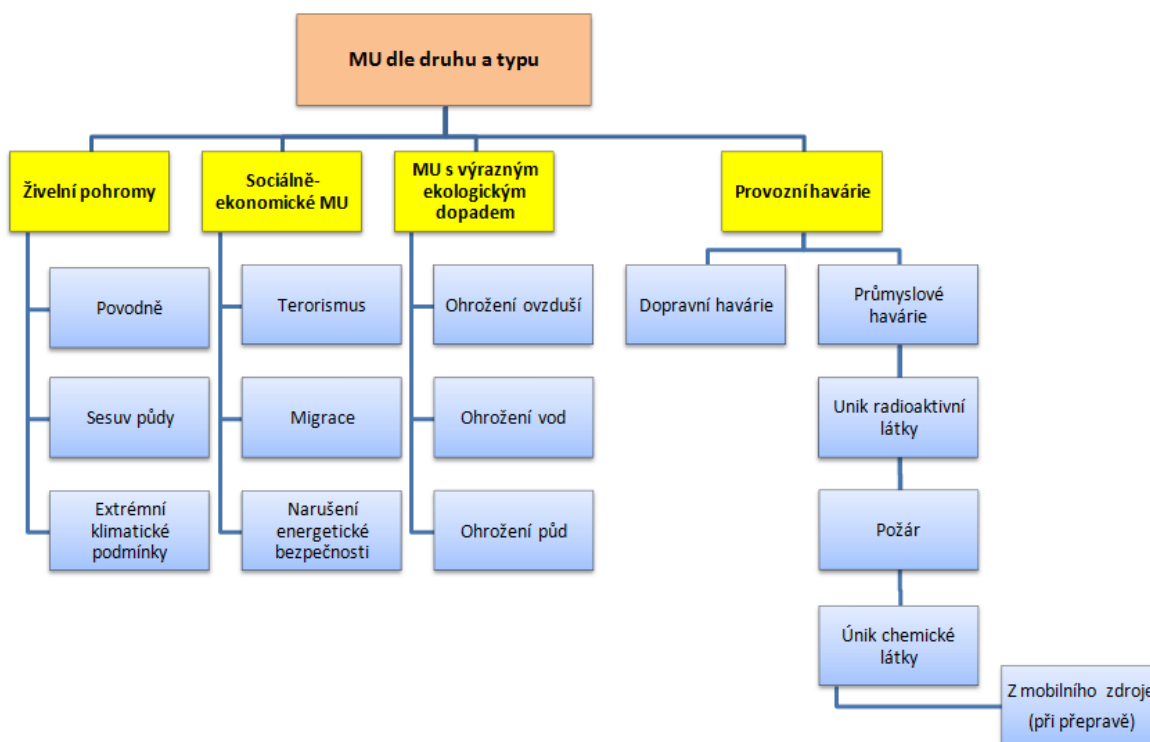
- 1x EC 200 kW (přívěs),
- 1x EC 140 kW (přívěs),
- 1x EC 60 kW (přívěs),
- 3x EC 30 kW (přívěs),
- 1x EC 14 kW,
- 6x EC 7 kW,
- Osvětlovací soupravy,
- a další techniku a materiál sloužící k dopravě na místo MU.

Obrázek 19 EC 30kW, napájení stanového městečka na cvičení „Forest Fires 2009“

[zdroj:19]

8.2 DALŠÍ ČINNOSTI NASAZENÍ PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH SPOJENÉ S ŽIVELNÍ POHROMOU

Obrázek 20 Dělení mimořádné události [zdroj:19]

8.2.1 Průmyslové havárie

Průmyslová havárie je událost, při které dochází k současnému působení určitých objektivních podmínek, které mohou být nebezpečné. Je to např. únik škodlivin, požár, exploze. Příčiny havárií mohou být technické nebo lidské – selhání lidského faktoru [20]

Směrnici pro závažné průmyslové prevence je směrnice Seveso, nazvané podle havárie, která se stala v Italském městě Seveso. Došla tam k úniku přibližně dvou kilogramů vysoce toxické látky dioxinu, následkem čehož onemocnělo 200 osob.

Základními principy směrnice je prevence závažných průmyslových havárií v objektech s přítomností vybraných NL a omezení jejich následků pro osoby i životní prostředí. Důvodem zavedení byla také prevence a připravenost na rychlé a efektivní zvládnutí případného vzniku závažné havárie. [6]

Průmyslové havárie, příklady

- výbuch muniční továrny,
- požár v chemické továrně,
- havárie jaderného zařízení,
- prasklý vodovod, plynovod, parovod, ropovod, teplovod atd.,
- popadané sloupy elektrorozvodné sítě.

Mezi nejtragičtější průmyslové nehody za více než 40 let v poslední době patří výbuch v chemičce v Kralupech nad Vltavou, kde zabil šest dělníků. Kolem 10. hodiny vybuchla tankovací nádrž v distribučním terminálu. Žádné nebezpečné látky do ovzduší neunikly, lidem v okolí nehrozilo nebezpečí. S bilancí šesti obětí ale patří výbuch k nejtragičtějším od 70. let minulého století. Podle zástupců města předcházelo výbuchu čištění prázdné nádoby na pohonné hmoty, při kterém mohl být porušen technologický postup. Firma Unipetrol to však nepotvrdila.

8.2.2 Dekontaminace osob

Při dekontaminaci osob od biologických, chemických a radioaktivních látek disponuje Záchranný útvar nejmodernější technikou tohoto charakteru v rámci opěrných bodů. Záchranný útvar vytváří dva odřady SDO, po jednom v Hlučíně a Zbirohu. Složení jednotky je 1 + 6 (velitel + obsluha). ZÚ má SDO rozdělen na dvě skupiny dle použití prostředků.

Obrázek 21 SDO-2, výcvik příslušníků ZÚ Hlučín[zdroj:19]

1. SDO za použití dekontaminačních stanů ve složení:

- T 815 CAS 32 (se samostatným ohřevem vody).
- Dekontaminační stany (dle potřeby).
- T 815 8x8 VVN.

2. SDO za použití dekontaminačního přívěsu SDO-2 ve složení:

- T 815 CAS 32 (se samostatným ohřevem vody).
- SDO-2.
- T 815 8x8 VVN.

8.2.3 Dekontaminace techniky

Specialisté Záchraného útvaru mohou provádět dekontaminaci techniky (dále jen SDT) od biologických, chemických a radiologických látek v rámci systému opěrných bodů. ZÚ vytváří dva odřady, po jednom v Hlučíně a Zbirohu.

Odřad SDT je složen jednotkou 1 + 7. V současné době disponuje tento odřad nejmodernější linkou SDT umístěnou na kontejneru.

Dále je součástí soupravy následující technika:

- Mercedes Benz HN (hákový nakládač).
- T 815 CAS 32 (se samostatným ohřevem vody).
- T 815 8x8 VVN + PV 16.12 (přívěs).

Obrázek 22 SDT 09, cvičení Bílovec 2011 „Chřipka ptáků“ [zdroj:19]

Výstavba celé dekontaminační linky trvá 90 minut (mimo dojezdového času), na prostoru min. 40 x 6 m, s minimálním sklonem. Zabezpečení vodního zdroje pomocí CAS nebo hydrant. V případě potřeby, je ZÚ schopen zabezpečit nepřetržitý provoz na delší časový úsek vlastními silami kapacitou 20 vozidel za hodinu.

Tyto výše jmenované dekontaminační odřady (SDO, SDT) jsou mimo jiné začleněny dle pokynu GŘ HZS ČR a náměstka MV č. 27/2006 jako jednotky předurčené pro záchranné práce a pro potřeby vnějších havarijních plánů jaderných elektráren Temelín a Dukovany.

8.2.4 Nouzové zásobování obyvatelstva

- **Humanitární základna**

Při mimořádné události velkého rozsahu na velkém území je možno silami a prostředky záchranného útvaru zabezpečit nouzově přežití až 300 osob po nezbytně nutnou dobu včetně vystrojení a stravování. Humanitární základna je k dispozici do 24 hodin od vyžádání a záchranný útvar zabezpečuje převoz, výstavbu a provozování této základny po nezbytně nutnou dobu.

- **Nouzové zásobování pitnou vodou**

Pro čerpání, přepravu, skladování a výdej pitné vody při nouzovém zásobování z důvodu kontaminace vody při povodních, zničení zdrojů pitné vody, poruch potrubí. Je předurčena technika Tatra 815 CITRA + CPV3s objem nádrže vozu 7000 l a přívěsu CPV3 je 3000 l.

8.2.5 Logistické zabezpečení jednotek ZÚ HZS ČR

Záchranný útvar je schopen zabezpečovat logistickou podporu pro své jednotky v místě události. Vzhledem k předpokládanému dlouhodobému nasazení v kterémkoliv regionu české republiky je potřebná logistická samostatnost bez zvýšených nároků na místně příslušné jednotky, či orgány státní správy a samosprávy. [24]

Jedná se o podporu v níže uvedených specifikacích:

- **Doplnění pohonných hmot a provozních kapalin do techniky v místě zásahu**

Převozními nádržemi na pohonné hmoty o objemu min. 850 litrů, které jsou schopny převozu do místa určení a disponují tankovací pistolí a kalibrováním počítadlem je záchranný útvar schopen zabezpečovat zasahující jednotky, případně i ostatní jednotky v místě zásahu.

- **Zabezpečení stravování**

Záchranný útvar disponuje dvěma polními kuchyněmi na podvozku PV3S, které jsou schopny zabezpečit každá z nich stravu pro min. pro 300 lidí v místě události. K zabezpečení stravy a její distribuci disponuje záchranný útvar technickými prostředky i odborně připraveným personálem.

- **Zabezpečení ubytování**

Pro potřeby ubytování disponují jednotky ZÚ k okamžitému použití ubytovacími kontejnery vybavenými kuchyní včetně vybavení, nezávislým topením, cirkulací vzduchu, zásobníkem na vodu a postelemi. Kontejnery jsou převáženy na technice. Tatra 815 8x8 PP2 a Tatra 815 6x6 PR2. Další možnost ubytování zasahujících jednotek je prostřednictvím nafukovacích stanů, případně stanů s pevnou konstrukcí (celkově min. pro 100 lidí).

- **Stálá zdravotní služba**

Při mimořádné události zabezpečovat zdravotní službu a převozy pro zasahující hasiče a občany v místě mimořádné události. K tomu je záchranný útvar vybaven technikou Wolsvagen Transporter a zdravotnickým personálem.

- **Zásobování pitnou vodou**

S technikou Tatra 815 6x6 Citra + přívěs CPV3 je schopna dopravovat pitnou vodu jak do míst, kde byly přerušeny dodávky pitné vody tak pro polní kuchyň a humanitární základnu.

- **Opravy techniky v místě zásahu**

Záchranný útvar disponuje dílenskými specialisty na běžné opravy techniky nejen v místě dislokace, ale pro jednotku je možno přemístit na místo mimořádné události, k operativnímu zabezpečení oprav na zasahující technice včetně jejího odsunu.

9 ANALÝZA MŮ SPOJENÝCH S ŽIVELNÝMI POHROMAMI

V této části práce je uveden přehled zásahů při živelních pohromách od vzniku Záchraněho útvaru.

Souhrnné počty

Tabulka 5 Souhrnné počty jednotlivých druhů živelních pohrom [19]

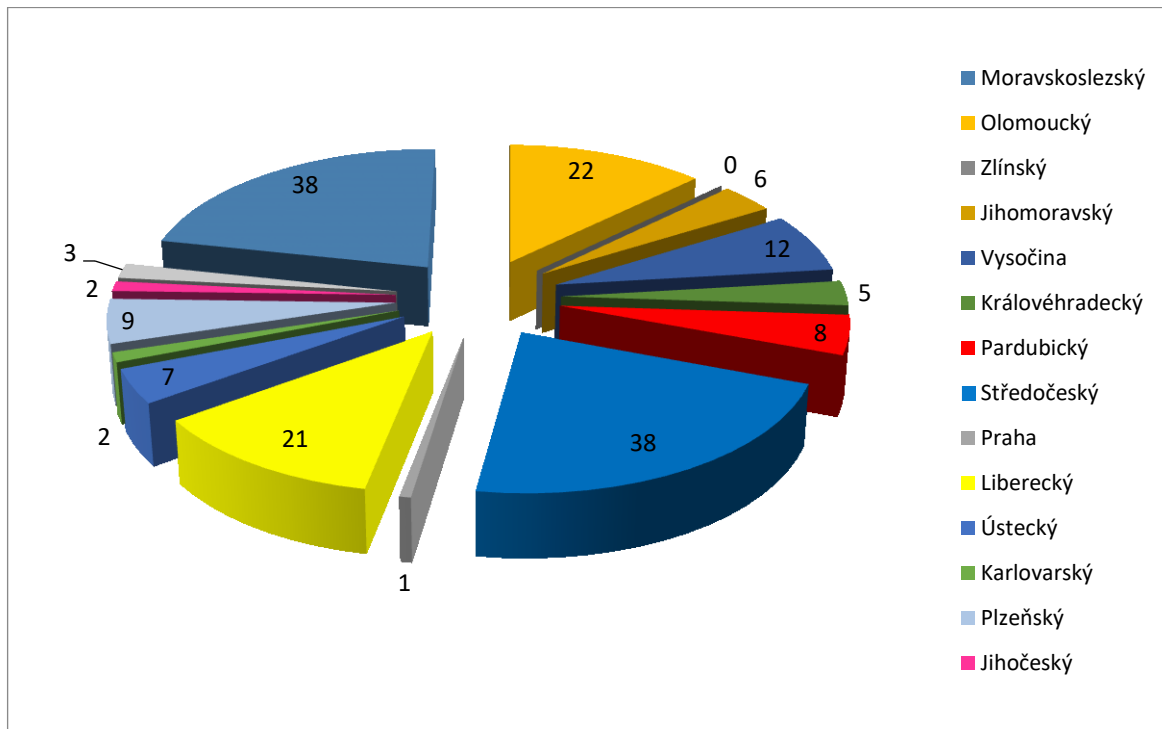
	povodně	Sněhová kalamita	Ptačí chřipka	celkem
2009	24	0	1	25
2010	48	70	0	118
2011	3	0	0	3
do 30. 4. 2012	0	25	0	25
celkem	75	95	1	171

Analýza činností ZÚ HZS ČR při živelních pohromách

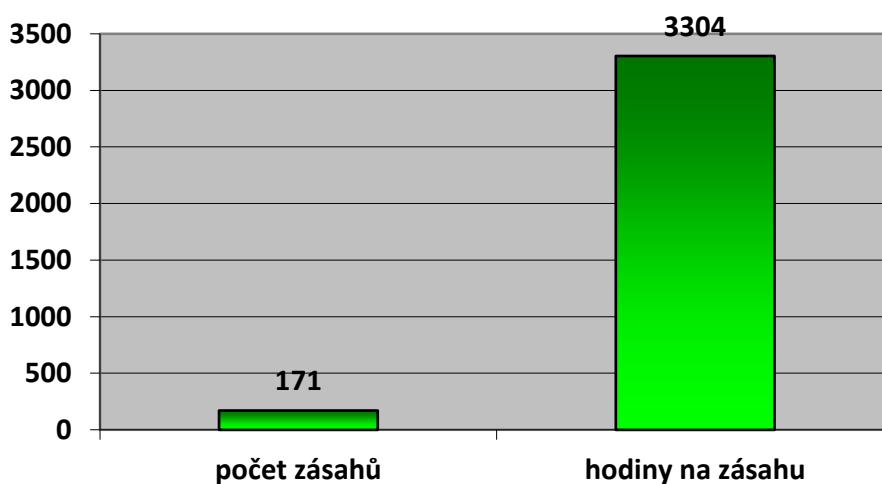
Obrázek 23 Počet zásahů při MŮ zapříčiněné živelní pohromou v jednotlivých krajích na území České republiky a v zahraničí [19]

Rozdělení zásahů v jednotlivých krajích České republiky

Graf1 Rozdělení zásahů v jednotlivých krajích České republiky [19]

Celková odpracovaná doba v závislosti na počtu zásahů od 1. 1. 2009 do 11. 5. 2012

Průměrná doba jednoho zásahu je cca 19,3 hodin

Graf 2 Celková odpracovaná doba v závislosti na počtu zásahů od 1. 1. 2009 do 30. 4. 2012 [19]

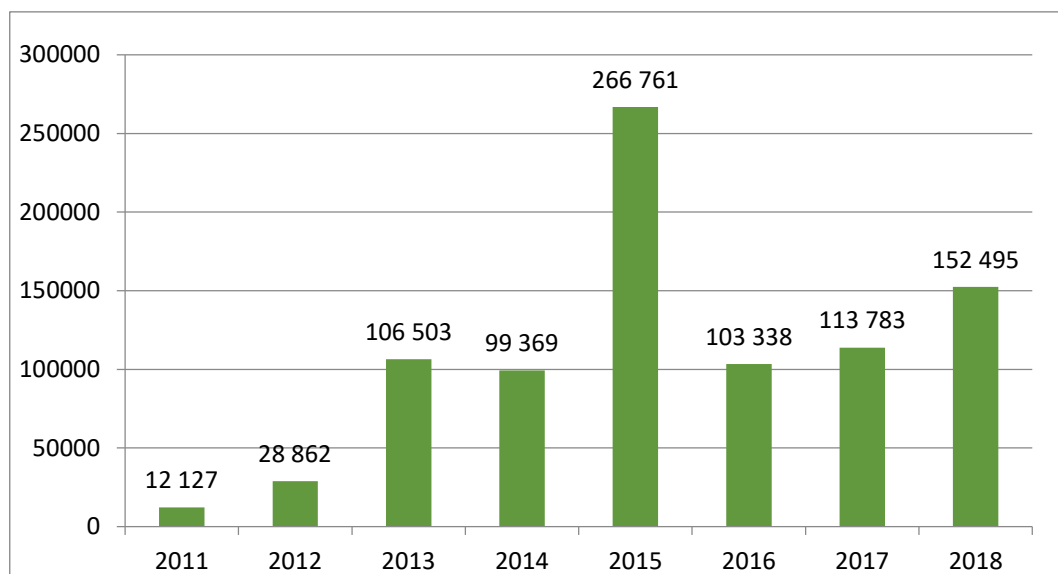
Zásahy

Tabulka 6 Počet zásahů Záchraného útvaru v jednotlivých krajích v letech 2009 – 2018 [19]

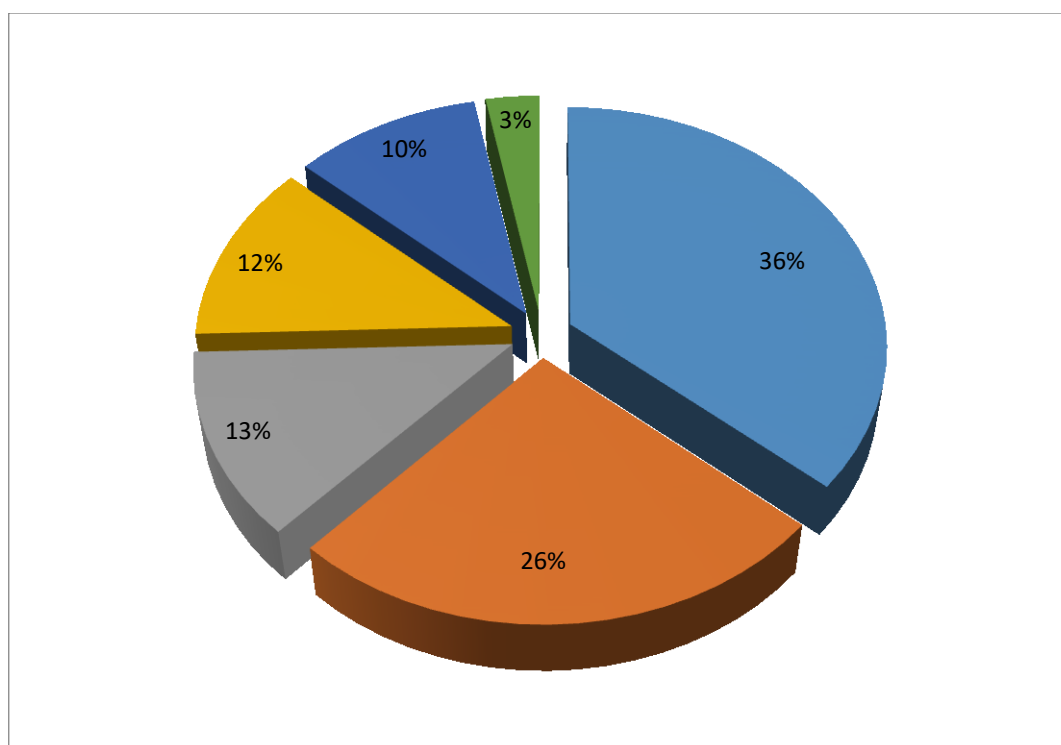
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Praha hl.m.		1	1		3		1		3	6	15
Středočeský		38	1	5	24	10	9	13	17	16	133
Jihočeský	1				2		2	1	2	1	9
Plzeňský		9	5	9	9	6	10	3	6	7	64
Karlovarský			2			2		1	2	3	10
Ústecký	2	25			5	2	1	1	1	2	39
Liberecký		5	1	2				2	2	3	15
Královéhradecký		5		1	3	1	1		2		13
Pardubický		1	1	8	1	1	20	1	1	1	35
Kraj Vysočina		3		8	5	1	3	2	8	10	40
Jihomoravský	1	4	1	2	2	3	2	3		6	24
Olomoucký	4	5	1	19		8		2	5	3	47
Moravskoslezský	16	36	11	8	19	14	11	6	20	10	151
Zlínský	3	4	1	1	3	10	72	57	55	54	260
Zahraničí		3				8	7	3		2	23
Celkem	27	139	25	63	76	66	139	95	124	124	878

Tabulka 7 Přehled statistických údajů o zásahové činnosti Záchraného útvaru [19]

rok	počet zásahů	průměrný počet techniky u zásahu	průměrný počet příslušníků u zásahu	průměrná vzdálenost k místu události [km]	průměrná doba nasazení jednotek u zásahu [hod]	průměrná doba trvání zásahu [hod]	průměrný nájezd u zásahu [km]	celkový roční nájezd u zásahů [km]
2009	27	7	11,8	110	32,6	40,6		
2010	139	3	5,6	77	17,2	20,8		
2011	25	2,5	4,1	96	12,5	16,4	485	12 127
2012	63	2,3	4,1	107	9,3	18,5	458	28 862
2013	76	4,2	6,5	127	37,5	30,1	1401	106 503
2014	66	4	4,9	230	30,5	57,4	1506	99 369
2015	139	6,7	6,7	233	52,3	105,0	1919	266 761
2016	95	8,5	4,8	210	48,3	86,4	1088	103 338
2017	124	6,5	5,2	138	34,6	90,3	918	113 783
2018	124	5,2	4,8	167	36,8	86,0	1230	152 495
celkem	878	5,2	5,6	157	33,9	64,1	1006	883 238

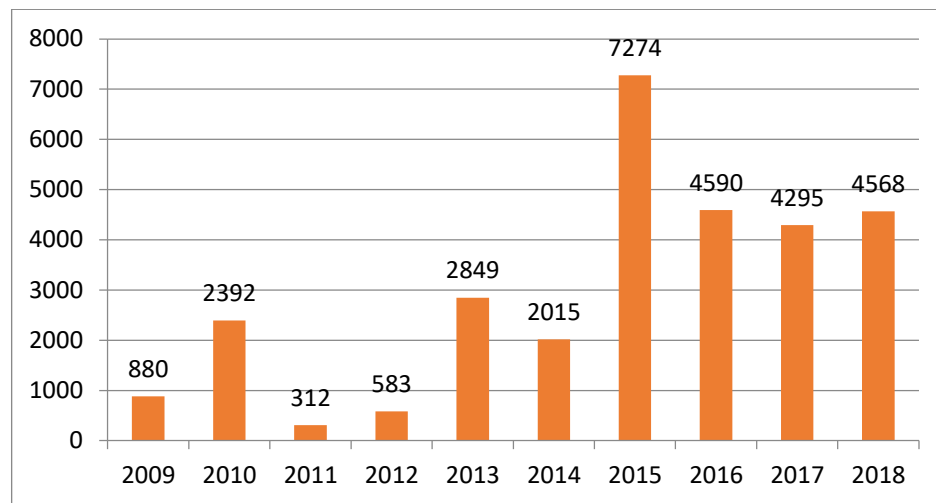

Graf 3 Roční kilometrový nájezd techniky Záchraného útvaru při zásazích [19]

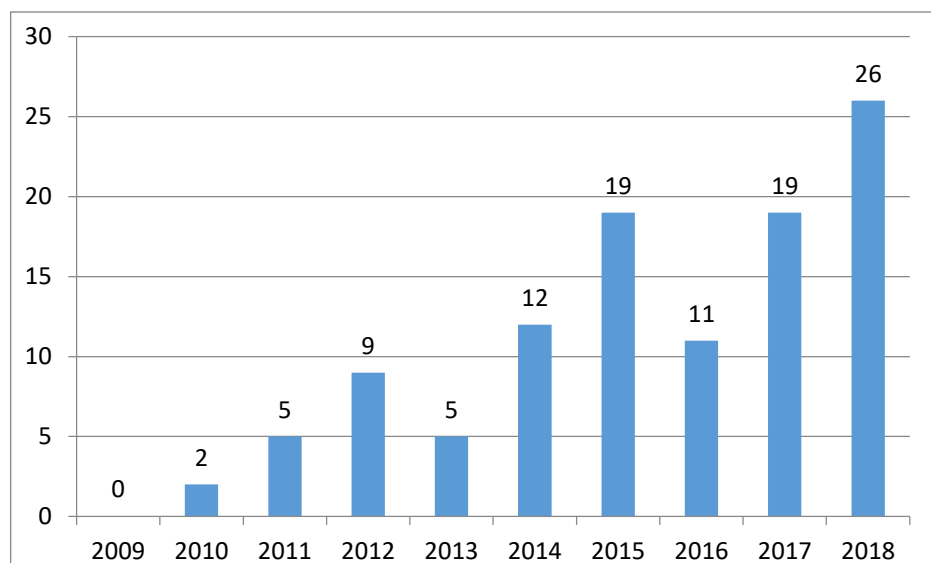

Graf 4 Zásahy v letech 2009 – 2018 rozdělené dle typu události [19]

Graf 5 Celková doba nasazení jednotek Záchraného útvaru v letech 2009 – 2018, počty požárů v letech 2009 – 2018 [19]

Celková doba nasazení jednotek Záchraného útvaru v letech 2009 – 2018

Počty požárů v letech 2009 - 2018

ZÁVĚR

Záchranný útvar HZS ČR má po deseti letech existence svoji nezastupitelnou roli v systému IZS ČR a v sestavě HZS ČR. Vzhledem k bezpečnostním rizikům současnosti se ukázalo, že je potřeba disponovat speciální technikou a prostředky pro odstraňování následků mimořádných událostí velkého rozsahu. Zároveň je možno velmi pozitivně vnímat centrální řízení takové speciální jednotky a její určení jako druhosledové s umístěním v několika dislokacích v rámci ČR. Vzhledem k dopravní infrastruktuře a demografickému rozložení České republiky je možno uvažovat jako o vhodné variantě doplnění ZÚ HZS ČR o čtvrtou dislokaci v severní části republiky, čímž by se zvýšila efektivita nasazení sil a prostředků. Výrazným doplněním činností ZÚ HZS ČR bude rozšíření techniky o vozidla pro hašení požárů v nebezpečných prostorech a velkých lesních požárů, jako jsou již do činné služby zařazeny vozidla CZS 40 Titán. Potřebnost těchto prostředků ukázaly zásahy v obci Vlachovice – Vrbětice při likvidaci následků explozí munice, ale také zásahy spojené se suchem a lesními požáry, které jsou v závislosti na klimatických podmínkách stále větším rizikem.

V teoretické části práce byla pozornost zaměřena na základní pojmy týkající se ochrany obyvatelstva, jejím uplatněním v současné době a historii dané jednotky pod velením AČR a MV. Integrovaný záchranný systém jako nástroj ochrany obyvatelstva. Praktická část byla zaměřena na zlepšení pomoci při provádění záchranných a likvidačních prací po vzniku mimořádné události a dále na jednotlivé příklady mimořádných událostí a jejich opatření.

Zrušení těchto jednotek v roce 2007 pod vedením armády bylo špatné rozhodnutí jak politické tak profesionální. Tyto jednotky v této době byly již doplněny na 100 % a doplněny moderní technikou na velmi vysoké úrovni. V krátké době tuto skutečnost přiznali jak politici, tak i Branně-bezpečnostní výbor a vedení armády. Argument že tímto navýšíme počty vojáků na mise, byl zmatečný. V této době nedisponuje armáda žádnými prostředky tohoto druhu a zbytek IZS k nasazení hasičské jednotky profesionální tak i jednotek dobrovolných hasičů nemá po 72 hodinách od nasazení kdo vystřídat (jednání Branně-bezpečnostního výboru 2013 – místopředseda Branně-bezpečnostního výboru Ing. Bohuslav Chalupa).

Lze konstatovat, že vytyčené cíle bakalářské práce byly splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Hasičský záchranný sbor: Historie. In: Hasičský záchranný sbor ČR: Olomoucký kraj [online]. 2018. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>
- [2] ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 23. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#f2059300>.
- [3] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. Ochrana obyvatelstva. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 8086634-70-1.
- [4] BARTLOVÁ, Ivana a Karol BALOG. Analýza nebezpečí a prevence průmyslových havárií. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN isbn978-807385-005-0.
- [5] SZASZO, Zoltán. Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra, 2010. ISBN 978-80-86640-60-0.
- [6] BAČÁKOVÁ, Marie. Prevence závažných havárií: Směrnice Rady o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek (Seveso II). Informační portál ÚNMZ [online]. 2013 [cit. 2013-11-23]. Dostupné z: http://www.sgpstandard.cz/editor/files/on_line/ziv_prostr/demo/prevence_zh/1_1_zh_u.htm.
- [7] KNĚŽÍNEK, Jan. Kompetenční zákon: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-338-9.
- [8] RICHTER, Rostislav. Ochrana obyvatelstva a Dodatkový protokol I o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 80-86640-55-8.
- [9] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
- [10] FIALA, Miloš a Josef VILÁŠEK. Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva. Praha: Karolinum, 2010. ISBN isbn978-80-246-1856-2.
- [11] ČESKO. fragment #f2723409 zákona č. 2/1969 Sb., České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 4. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2#f2723409>

- [12] ČESKO. fragment #f2356107 vyhlášky č. 380/2002 Sb., Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 14. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380#f2356107>
- [13] MARTÍNEK, Bohumír. Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol. Vyd. 2., opr. a rozš. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN isbn80-86640-08-6.
- [14] INSTITUT OCHRANY OBYVATELSTVA. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. 2006. Dostupné z: <http://www.ioolb.cz/docs/koncepce.pdf>
- [15] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN isbn978-80-86640-59-4.
- [16] ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN isbn80-86634-65-5.
- [17] VANĚK, Miroslav a Lenka KRÁTKÁ, ed. Příběhy (ne)obyčejných profesí: česká společnost v období tzv. normalizace a transformace. Praha: Karolinum, 2014. Orální historie a soudobé dějiny. ISBN isbn978-80-246-2813-4.
- [18] LYNN T. DRENNAN, Allan McConnell, Risk and crisis management In the Public Sector. New York: Routledge, 2007. 249s. ISBN 10:0-415-37814-1
- [19] *10 let Záchraného útvaru HZS ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2019. ISBN 978-80-7616-019-4.
- [20] MALÝ, Stanislav, Miroslav KRÁL a Eva HANÁKOVÁ. ABC ergonomie. Praha: Professional Publishing, 2010. ISBN isbn978-80-7431-027-0.
- [21] *10 let Záchraného útvaru HZS ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2019. ISBN 978-80-7616-019-4.
- [22] Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru VI [online]. Praha: České vysoké učení technické, 2018 [cit. 2019-04-30]. ISBN 978-80-01-06418-4.
- [23] HALAŠKA, Jiří a Rebeka RALBOVSKÁ. Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru V: studia [online]. Praha: ČVUT v Praze, 2017 [cit. 2019-04-30]. ISBN 978-80-01-06116-9.

- [24] FOLDYNA, Libor. *Nouzové přežití*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-077-7.
- [25] *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0721-1.
- [26] ČESKO. § 2 písm. e) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 30. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#p2-1-e>
- [27] HUMLÍČEK, Vojtěch, Michal POTÁČ a Jaroslav ŽDÁRA. *Krizové řízení: učební text pro vysokoškolskou výuku*. V Hradci Králové: Univerzita obrany, 2016. ISBN 978-80-7231-361-7.
- [28] ČESKO. § 33 odst. 1 vyhlášky č. 246/2001 Sb., Ministerstva vnitra o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 1. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246#p33-1>.
- [29] ČESKO. § 25 odst. 1 Vyhlášky č. 328/2001 Sb., Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 29. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328#p25-1>.
- [30] ČESKO. Ústřední poplachový plán [cit. 29. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-87832.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
MU	Mimořádní událost
ZÚ	Záchranný útvar
PO	Požární ochrana
JPO	Jednotka požární ochrany
ČR	Česká republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 HZS organizace a řízení [19]	24
Obrázek 2 Záchranný útvar HZS [19]	25
Obrázek 3 Generální ředitelství HZS ČR [19].....	28
Obrázek 4 SWOT analýza [zdroj:vlastní].....	31
Obrázek 5 SWOT analýza „Síly“ [zdroj:vlastní].....	31
Obrázek 6 SWOT analýza „Věcné zdroje“ [zdroj:vlastní].....	32
Obrázek 7 HZS Hlučín-objekt Záchranného praporu [zdroj:19].....	37
Obrázek 8 Obec Chrastava, povodně 2010 [zdroj:19].....	40
Obrázek 9 Obec Chrastava, povodně 2010, demolice objektu [zdroj:19].....	42
Obrázek 10 Tatra 813 AM-50 [zdroj:19].....	44
Obrázek 11 Obec Hřensko, odvoz zprůjezdění cesty, povodně 2010 [zdroj:19]	45
Obrázek 12 Tatra S25 (S3) [zdroj:19]	45
Obrázek 13 Tatra 815 AV-15 [zdroj:19]	46
Obrázek 14 Vvytáhnutí sypače u obce Hrabyně, sněhová kalamita 2012 [zdroj:19].....	47
Obrázek 15 Tatra 815 VT 8x8 se sněhovým šípovým pluhem [zdroj:19].....	47
Obrázek 16 Odstřel nánosů ker, Mydlovary, sněhová kalamita 2012 [zdroj:19].....	48
Obrázek 17 SPOT-55, prověřovací cvičení, likvidace katastrofálních lesních požárů „Forest Fires 2009“ [zdroj:19]	49
Obrázek 18 Nestandardní hašení lesního požáru [zdroj:19].....	50
Obrázek 19 EC 30kW, napájení stanového městečka na cvičení „ForestFires 2009“ [zdroj:19].....	52
Obrázek 20 Dělení mimořádné události [zdroj:19]	52
Obrázek 21 SDO-2, výcvik příslušníků ZÚ Hlučín [zdroj:19].....	54
Obrázek 22 SDT 09, cvičení Bílovec 2011 „Chřipka ptáků“ [zdroj:19].....	55
Obrázek 23 Počet zásahů při MÚ zapříčiněné živelní pohromou v jednotlivých krajích na území České republiky a v zahraničí [19]	58

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Stupeň dopadu rizika (důsledky rizika) [zdroj:vlastní]	29
Tabulka 2 Pravděpodobnost výskytu rizika [zdroj:vlastní]	30
Tabulka 3 Technika Záchraného útvaru získána od 157. záchraného praporu AČR [zdroj:19]	37
Tabulka 4 Složení příslušníků (184) a zaměstnanců (42) dle věkových skupin k 31. 8. 2018 [zdroj:19]	39
Tabulka 5 Souhrnné počty jednotlivých druhů živelních pohrom [19]	58
Tabulka 6 Počet zásahů Záchraného útvaru v jednotlivých krajích v letech 2009 – 2018 [19]	60
Tabulka 7 Přehled statistických údajů o zásahové činnosti Záchraného útvaru [19]	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf1 Rozdělení zásahů v jednotlivých krajích České republiky [19]	59
Graf 2 Celková odpracovaná doba v závislosti na počtu zásahů od 1. 1. 2009 do 30. 4. 2012 [19]	59
Graf 3 Roční kilometrový nájezd techniky Záchraného útvaru při zásazích [19]	61
Graf 4 Zásahy v letech 2009 – 2018 rozdělené dle typu události [19]	61
Graf 5 Celková doba nasazení jednotek Záchraného útvaru v letech 2009 – 2018, ...	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 Ústřední poplachový plán upraveno podle [30]

PŘÍLOHA P I: ÚSTŘEDNÍ POPLACHOVÝ PLÁN UPRAVENO PODLE [30]

Dislokace – obec kraj	Jednotku vyčleňuje / Jednotku cvičí a zabezpečuje	Název	Základní schopnost – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacit	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
Hlučín Moravskoslezský kraj	MV-GŘ HZS ČR Záchranný útvar HZS ČR Speciální záchranná rota	Nouzové přežití obyvatelstva	Kontejner nouzového přežití obyvatelstva	1x VEA, 1x KNP; 1x KNP-S (sanitární – WC + sprchy), ubytování pro 20 osob, 2x NK; 6 osob	30 minut v pracovních dnech mezi 7-15 hodinou při výjezdu jednotlivé techniky do 60 minut při výjezdu celé jednotky do 90 minut
Hlučín Moravskoslezský kraj	MV-GŘ HZS ČR Záchranný útvar HZS ČR Speciální záchranná rota	Základna humanitární pomoci	Jednotka určená pro přepravu, výstavbu a obsahu materiální zá- kladny humanitární pomoci ze SOZ HZS ČR	1x VEA; 1x AJ + 1x DVHM, 6x NA (T815, T815-7 HNJ) + 2x přívěs; 4x NK + 2x přívěs, 1x Minibus, 1x EC, 25 osob	
Hlučín Moravskoslezský kraj	MV-GŘ HZS ČR Záchranný útvar HZS ČR Záchranná rota Hlučín	Jednotka pro zásobování pitnou vodou	Nouzové zásobování vodou v těžce dostup- ném terenu	1x VEA 1x T-815 6x6 Citra (7000 l) 1x MUV – mobilní úpravna vody 5m ³ /hod 1x PKN 5 osob	30 minut v pracovních dnech mezi 7-15 hodinou při výjezdu jednotlivé techniky do 60 minut při výjezdu celé jednotky do 90 minut
Hlučín Moravskoslezský kraj	MV-GŘ HZS ČR Záchranný útvar HZS ČR Speciální záchranná rota	Jednotka pro zabezpečení nouzového stravování	Zabezpečení nouzového stravování obyvatelstva	1x VEA, 2x KKU (kuchyně + výdejna) – kapacita 200 jídel, 1x NA se zvedacím čelem, 1x NK + přívěs 1x T-815 6x6 Citra (7000 l), 8 osob	